

Stenogrammid

XIII Riigikogu, I Istungjärg, täiskogu korraline istung

Teisipäev, 12.05.2015, 10:00

Toimetatud

10:00 Istungi rakendamine

1. 10:02 Riigikogu otsuse "Eesti Haigekassa nõukogu liikme nimetamine" eelnõu (16 OE) esimene lugemine

2. 10:07 Riigikogu otsuse "Eesti esindaja nimetamine Põhjamaade Investeeringispanga kontrollkomiteesse" eelnõu (13 OE) esimene lugemine

3. 10:13 Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (1 SE) esimene lugemine

10:00 Istungi rakendamine

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tere päevast, head kolleegid! Alustame Riigikogu esimese istungjärgu kuuenda töönädala teisipäevast istungit. Palun, kas on soovi anda üle eelnõusid või arupärimisi? Eelnõude ega arupärimiste üleandmise soovi Riigikogu liikmetel ei ole.

Head kolleegid, palun teeme kohaloleku kontrolli!

Kohaloleku kontroll

Kohalolijaks on registreerunud 82 Riigikogu liiget, puudub 19.

Läheme tänase päevakorra juurde. Ma juhin Riigikogu liikmete tähelepanu, et tänase päevakorra esimeses ja teises punktis toimub menetlus järgmiselt: juhtivkomisjoni esindaja ettekanne, küsimused ettekandjale – igal Riigikogu liikmel on võimalik esitada üks suuline küsimus –, järgnevad läbirääkimised, kus saavad osaleda ainult fraktsioonide esindajad, ja seejärel teeme ka lõpphääletuse. Nii, lähemegi siis esimese päevakorrapunkti juurde.

1. 10:02 Riigikogu otsuse "Eesti Haigekassa nõukogu liikme nimetamine" eelnõu (16 OE) esimene lugemine

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Esimene punkt on sotsiaalkomisjoni esitatud Riigikogu otsuse "Eesti Haigekassa nõukogu liikme nimetamine" eelnõu 16 esimene lugemine. Ettekandjaks palun sotsiaalkomisjoni esimehe Aivar Koka!

11:58 Aivar Kokk

Hea juhataja! Head kolleegid! Eesti Haigekassa on avalik-õiguslik juriidiline isik, kelle kõrgeim organ on Eesti Haigekassa seaduse § 8 järgi Eesti Haigekassa nõukogu. Nõukogul on 15 liiget. Sama seaduse § 9 lõikes 2 sätestatakse, et sotsiaalkomisjoni ettepanekul nimetab Riigikogu oma liikmete hulgast ühe nõukogu liikme. Lisaks Riigikogu nimetatud liikmele kuuluvad Eesti Haigekassa seaduse § 9 kohaselt nõukogu koosseisu sotsiaalminister, rahandusminister ja Riigikogu sotsiaalkomisjoni esimees, kes on nõukogu liikmed ametikoha järgi. Vabariigi Valitsus nimetab sotsiaalministri ettepanekul Sotsiaalministeeriumi ametnike hulgast ühe nõukogu liikme ning Vabariigi Valitsuse määratud kindlustatute huve esindavate organisatsioonide tehtud ettepanekute alusel nimetab Vabariigi Valitsus viis nõukogu liiget. Vabariigi Valitsuse määratud tööandjate organisatsioonide tehtud ettepanekute alusel nimetab Vabariigi Valitsus viis nõukogu liiget. Vastavalt haigekassa seaduse § 11 lõikele 2 lõpevad

Riigikogu määratud nõukogu liikme volitused Riigikogu vastava koosseisu volituste lõppemisega või nimetatud isiku Riigikogu liikme volituste peatumisel või lõppemisel.

28. aprillil saatis sotsiaalkomisjon kõikidele fraktsioonidele teate, et tuleks teha ettepanekuid, keda soovitakse haigekassa nõukogu liikmena näha. Meile saabus 30. aprilliks kaks ettepanekut. Eesti Keskerakonna fraktsioon oli teinud sotsiaalkomisjonile ettepaneku nimetada nõukogu liikmeks Viktor Vassiljev ja Eesti Vabaerakonna fraktsioon oli teinud ettepaneku nimetada nõukogu liikmeks Monika Haukanõmm. 4. mail me arutasime seda teemat ja Monika Haukanõmm võttis oma kandidatuuri tagasi. Sotsiaalkomisjon otsustas 4. mail konsensuslikult teha ettepaneku nimetada Eesti Haigekassa nõukogu liikmeks Riigikogu liige Viktor Vassiljev ja esitada vastav Riigikogu otsuse eelnõu. Sotsiaalkomisjoni 5. mai istungil otsustasime konsensuslikult teha ettepaneku võtta see eelnõu Riigikogu täiskogu päevakorda 12. mail ehk täna, panna eelnõu lõpphääletusele ja määrata ettekandjaks sotsiaalkomisjoni esimees. Aitäh!

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kas ettekandjale on küsimusi? Ei ole. Kas fraktsioonidel on läbirääkimiste soovi? Läbirääkimiste soove samuti ei ole. Eelnõu kohta muudatusettepanekuid esitada ei saanud ja juhtivkomisjon on teinud ettepaneku panna eelnõu 16 lõpphääletusele.

Panen hääletusele sotsiaalkomisjoni esitatud Riigikogu otsuse "Eesti Haigekassa nõukogu liikme nimetamine" eelnõu 16. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Eelnõu poolt on 75 Riigikogu liiget, erapooletuid 6, vastu ei ole keegi. Eelnõu 16 on otsusena vastu võetud.

2. 10:07 Riigikogu otsuse "Eesti esindaja nimetamine Põhjamaade Investeerimispanka kontrollkomiteesse" eelnõu (13 OE) esimene lugemine

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läheme päevakorra teise punkti juurde: rahanduskomisjoni esitatud Riigikogu otsuse "Eesti esindaja nimetamine Põhjamaade Investeerimispanka kontrollkomiteesse" eelnõu 13 esimene lugemine. Ettekandjaks palun rahanduskomisjoni aseesimehe Tarmo Tamme!

11:58 Tarmo Tamm

Lugupeetud juhataja! Head kolleegid! Eelnõu algatatakse lähtuvalt Eesti, Islandi, Leedu, Läti, Norra, Rootsi, Soome ja Taani vahelise Põhjamaade Investeerimispanka käsitleva lepingu ning Eesti Vabariigi ja Põhjamaade Investeerimispanka makselepingu ratifitseerimise seaduse § 2 lõikest 3 ja eelnimetatud investeerimispanka põhikirjast. Kontrollkomitee moodustatakse eesmärgiga tagada panga tegevuse vastavus põhikirjale. Kontrollkomitee vastutab panga raamatupidamisdokumentide auditeerimise eest ning esitab panga nõukogule iga-aastase audiitori järeldusotsuse. Kontrollkomitee koosneb kümnest liikmest. Komitee liikmed nimetatakse ametisse kuni kaheks aastaks. Põhjamaade Nõukogu ning Eesti, Leedu ja Läti parlament nimetavad igast riigist ühe liikme. Panga juhatajate nõukogu nimetab ametisse kaks liiget, kes täidavad komitee juhatuse esimehe ja aseesimehe ülesandeid. Komitee esimehe ja aseesimehe asetäitja kohta täidavad rotatsiooni korras kordamööda liikmesriikide esindajad.

Vastavalt Riigikogu otsusele on eelnimetatud kontrollkomitees Eesti esindajad olnud järgmised Riigikogu liikmed: 1. jaanuar 2005 – 30. juuni 2005 Andres Lipstok, 1. juuli 2005 – 31. mai 2008 Meelis Atonen, 1. juuni 2008 – 30. september 2009 Jürgen Ligi, 1. oktoober 2009 – 31. mai 2012 Taavi Rõivas, 1. juuni 2012 – 31. mai 2014 Sven Sester ja alates 1. juunist 2014 Rannar Vassiljev. Seoses Rannar Vassiljevi nimetamisega Eesti Vabariigi tervise- ja tööministriks määratakse kontrollkomiteesse uus esindaja. Rahanduskomisjon teeb ettepaneku nimetada uueks perioodiks, alates 1. juunist 2015 kuni 31. maini 2016 Eesti esindajaks Põhjamaade Investeerimispanka kontrollkomiteesse Riigikogu rahanduskomisjoni esimees Remo Holsmer.

Komisjonis toimunust. 28. aprillil 2015 otsustas rahanduskomisjon konsensuslikult algatada Riigikogu otsuse "Eesti esindaja nimetamine Põhjamaade Investeerimispanka kontrollkomiteesse" eelnõu, mille sisu on nimetada Põhjamaade Investeerimispanka kontrollkomiteesse Eesti esindajaks alates 1. juunist

2015 kuni 31. maini 2016 rahanduskomisjoni esimees Remo Holsmer. Muudatusettepanekute tähtjaks, 4. maiks muudatusettepanekuid ei laekunud. 5. mai 2015. aasta istungil otsustas komisjon konsensuslikult teha ettepaneku võtta eelnõu täiskogu päevakorda 12. mail, s.o täna ja panna lõpphääletusele. Aitäh!

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kas ettekandjale on küsimusi? Palun, kolleeg Jüri Jaanson!

11:58 Jüri Jaanson

Austatud eesistuja! Hea ettekandja! Minu teada määratakse Põhjamaade Investeerimispanga kontrollkomiteesse esindaja ametikoha järgi. Sellega seoses selline küsimus: kas rahanduskomisjon arutas ka, et kui täiskogu ei kinnita otsust määrata Põhjamaade Investeerimispanga kontrollnõukogu liikmeks rahanduskomisjoni esimees, milline on siis plaan B või järgmine lahendus?

11:58 Tarmo Tamm

Aitäh! Ei, sellist arutelu meil komisjonis ei olnud. Me arvame, et võiks kinni pidada senisest traditsioonist ja järgida seniseid põhimõtteid. Nii et kui tulevikus määratakse uus komisjoni esimees, siis saab seal nõukogus olema tema.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Rohkem küsimusi ei ole. Suur tänu ettekandjale! Kas fraktsioonid soovivad avada läbirääkimisi? Läbirääkimiste soovi ei ole.

Muudatusettepanekuid eelnõu kohta ei esitatud. Juhtivkomisjon on teinud ettepaneku viia läbi eelnõu 13 lõpphääletus. Valmistume lõpphääletuseks.

Panen hääletusele rahanduskomisjoni esitatud Riigikogu otsuse "Eesti esindaja nimetamine Põhjamaade Investeerimispanga kontrollkomiteesse" eelnõu 13. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Poolt 81 Riigikogu liiget, erapooletuid 3, vastu ei ole keegi. Eelnõu 13 on otsusena vastu võetud.

3. 10:13 Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (1 SE) esimene lugemine

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Läheme tänase kolmanda päevakorrapunkti juurde: Eesti Keskerakonna fraktsiooni algatatud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu esimene lugemine. Palun ettekandjaks Riigikogu liikme Mailis Repsi!

11:58 Mailis Reps

Tere hommikust, lugupeetud Riigikogu! Lugupeetud juhataja! Täna on meil, st nendel Riigikogu liikmetel, kes ei ole kultuurikomisjoni liikmed, võimalus tutvuda eelnõuga nr 1. Nii nagu eelmisel, üle-eelmisel ja veel mitmel Riigikogu koosseisul on ka sellel Riigikogul võimalik arutada ja menetleda ühte põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse sätet, nimelt seda, mis käsitleb koolitoitu. Lubage siis meenutada, et Eesti Vabariigis on olnud koolitoidu traditsioon juba enam kui kümme aastat. Nimelt leiti 2002. ja 2003. aastal Vabariigi Valitsuses – ja Riigikogu tuli selle mõttega väga toredasti kaasa –, et me võiksime järk-järgult hakata tasuta koolilõunat pakkuma põhikoolis, gümnaasiumis ja ka kutsekoolis. Esialgu rakendus see põhikooli 1.–4. klassini, järgmistel aastatel järgnesid põhikooli teised klassid ja kutseõppeasutused ning üsna hiljuti lisandus ka gümnaasiumiaste. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muudatuste puhul, millest me eile ka arupärimiste arutelul põgusalt rääkisime, tuli koolilõuna teema nii üle-eelmises kui ka eelmises koosseisus uuesti jutuks. Väga hea on siinkohal nentida, et kõik Riigikogu liikmed, kes osalesid aruteludes ja hiljem ka hääletustes, leidsid, et koolilõuna peab põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses ning kutseõppeasutuse seaduses olema sätestatud kui eraldiseisev kohustus, mida riik aitab kohalikul omavalitsusel täita. Kui kümnekond aastat tagasi koolilõuna maksumust arutati, siis küsiti põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise eel kohalike omavalitsuste arvamust ning koostati ka sellekohane

statistika. Tol hetkel oli koolilõuna maksumus kroonides väga varieeruv. Tartus oli see veidi alla 9 krooni, täpsemalt 8 krooni ja 70 senti, mis tol hetkel oli kõige suurem maksumus, ja väiksemates omavalitsustes, kus koolilõuna puhul ei arvestatud elektrikulu või toidu valmistamise kulu, koka palka, oli koolilõuna maksumus veidi alla 6 krooni. Arvutuste põhjal leidis Vabariigi Valitsus ja hiljem Riigikogu oma aruteludel, et optimaalne on 8 krooni ja 50 senti, et see on igati õigustatud, ja selle kohaselt kattis ka kohalikele omavalitsustele – väikse erandina Tartu, kes tol hetkel oli aktsiaseltsiga lepingu teinud – kõik kulud. Ja kuna Tartu seda otsust ei vaidlustanud, need läbirääkimised läksid väga edukalt, siis tõepoolest loeti koolilõuna riiklikult kaetuks ja õpilastele tasuta tagatuks.

Eelmises Riigikogus arutati üsna palju selle üle, miks omal ajal otsustati tagada koolilõuna kõigile. Põhjus, miks ta siiani ei ole mitte vajaduspõhine, mida on ka arutatud, vaid on kõigile tagatud, on see, et selle otsusega muutus kümmekond aastat tagasi põhimõtteliselt kogu koolilõuna pakkumine. Esiteks ei olnud mingit vahetegemist, klassivahe tegemist, et kes läks koolisööklasse ja kes koolisöökla ees olevasse baari oma rahakoti peal natuke paremat toitu sööma. Sellisele ühtlasele toitlustamisele pöörati väga selgelt tähelepanu. Hulk aastaid sai tegeldud koolisööklate renoveerimisega. Paljus aitas sellele kaasa võimalus kasutada nii kohalike omavalitsuste kui ka Euroopa vahendeid. Laste toitlustamisele on väga palju tähelepanu pööranud ka lapsevanemad, Sotsiaalministeerium ja teised asjatundjad, kes on kooliga kaudsemalt seotud. Praeguseks võib öelda, et tasuta koolilõuna on midagi sellist, mis on meie haridussüsteemile täiesti omane. Ja nii nagu meie omal ajal käisime Skandinaavia riikides eeskujul võtmas, võime nüüd öelda, et Eesti kogemuse vastu tunnevad peale meie lõunanaabrite huvi ka teised. Võib-olla te olete juba kursis, et näiteks Läti Vabariigis on plaan rakendada järgmisest aastast nii nagu Eestiski tasuta koolilõuna süsteem. Ka nemad on oma naaberriigi koolidel külas käies leidnud, et selline ühtlane toitlustamine on midagi, mis tagab lastele, olenemata nende perekondlikust taustast ja toiduharjumustest, ühe korraliku sooja toidu päevas.

Nüüd selle eelnõu juurde, mida me täna arutame. Eelmises Riigikogus jäi see arutelu pooleli. Me küll hakkasime vastavalt eelmise koalitsiooni kokkuleppele pakkuma gümnaasiumiastmes osaliselt tasuta koolilõunat, aga kulud toidule on nüüdseks sellised, et ei ole enam mõtet mitte unistadagi, et sinna sisse veel midagi muud mahuks. Nimelt on koolilõuna toetus, mis kohalikele omavalitsustele tagatakse, endiselt 78 senti lapse kohta. Kui arvestada ainuüksi toiduainete hinna tõusu sellel ajavahemikul, siis peaks see toetus juba viimase viie aasta võrdluses olema vähemalt üks euro. Kohalikud omavalitsused on läbirääkimistel öelnud, et koolilõuna toetus, arvestades seda, et nüüd on hõlmatud ka gümnaasiumiaste, peaks olema üle euro, sest noored inimesed, eriti noored meesterahvad, vajavad selgelt suuremaid portsjone ja kulu on suurem kui 78 senti. Praegu on asi lahendatud selliselt, et enamik kohalikke omavalitsusi maksab ise puudu jääva osa kinni. Juurdemakstav summa on maaomavalitsuste liidu ja linnade liidu esindajate info kohaselt umbes 1–1,5 eurot. Haridus- ja Teadusministeerium on korduvalt lubanud kohalikelt omavalitsustelt infot koguda ja sellekohaseid analüüse teha, kuid siiani ei ole minul küll olnud võimalik sellist analüüsi lugeda. Küll aga saab siinkohal toetuda nii Eesti Maaomavalitsuste Liidu kui ka Eesti Linnade Liidu tegevjuhtide infole, mida nad on oma liikmetelt saanud. Selle kohaselt on summa, mille nad on sel aastal läbirääkimiste lauale toonud, 1,3 eurot. Miks meie oma eelnõuga jäime ühe euro juurde? Seetõttu, et kui me vaatame ainuüksi viimase viie aasta hinnatõusu, siis hinnatõusu korrutisena jõuame 78 sendist 1 euroni. Aga kui me saame kohalikelt omavalitsustelt lisainformatsiooni, siis me loomulikult kaalume ka, kuidas oma ettepanekut vastavalt sellele infole täiendada.

Milles on siis küsimus? Loomulikult, kohalikel omavalitsustel on alati olnud kohustus mingeid haridussüsteemi kulusid katta, aga viimane kümmekond aastat on olnud kokkulepe, et need piirduvad koka palga ja elektrikuludega. Kümmekond aastat tagasi, kui koolitoit sisse seati, ei olnud kordagi kokkulepet, et riigi lubaduse peaksid kinni maksma kohalikud omavalitsused või lapsevanemad. Nii et tasuta koolilõuna, eriti arvestades selle eesmärki, peaks tagama riik.

Nüüd ma tuletan teile põgusalt meelde, mis on olnud koolilõuna pakkumise kõige suuremad plussid ja miks on sellel aastaid olnud ka õpilaste tugi. Ma julgen teile meelde tuletada, et õpilasomavalitsused tegid juba enne, kui eelmine Riigikogu laiendas tasuta koolilõuna pakkumist gümnaasiumiastmele, Riigikogule korduvalt sellekohaseid ettepanekuid. Koolilõuna on toonud kaasa selle, et toitlustuse kvaliteet on paranenud, kuna ta on ühtlaselt tagatud kõigile ja ta on saanud meie haridussüsteemi tavaliseks osaks. Omal ajal me toetusime väga palju Põhjamaades tehtud uuringutele, praegu aga võime vaadata ka meie enda kogemust. Kahjuks on meil neid noori inimesi, kes söövad sooja toitu vaid koolis. See ei ole kellelegi enam mingi uudis, sest Eestis on tehtud piisavalt uuringuid, mis ütlevad, et

meil on noori inimesi, lastega peresid, kes elavad kas vaesuses või süvavaesuses. Koolilõuna pakkumisel on veel üks aspekt, nimelt toiduharjumused. Tihti on vanemad pikalt kodust ära, lapsed tulevad kooli ilma hommikusöögita, nii et koolilõuna on neil esimene toit ja sageli ka ainus soe toit päevas. Kõige paremal juhul sööb pere õhtul üheskoos, aga ka õhtusööke on kahjuks igasuguseid. Nii et esimene tähtis aspekt on see, et lapsed saavad sooja, kvaliteetset toitu, mis on loomulikult tagatud kõigile. Teine ja väga oluline asjaolu on, et me oleme mitme programmi kaudu saanud õpetada lapsi mitmekülgsemalt toituma. Ma usun, et siin saalis on enamik kursis, et meil on piimaprogrammid, me pakume noortele tervislikke juurvilju, mida nad on hakanud sööma just tänu koolitoitlustusele. Nii et koolitoidul on mitu aspekti.

Kui kokkuvõtlikult öelda, siis meie ettepanek on suurendada koolilõuna maksumust ühele eurole. Põhjus, miks me soovime sätestada seda põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, on see, et kui me vaatame eelarve menetluse protsessi, siis on tavaline, et kõigepealt vaadatakse läbi olemasolevad kohustused. Seetõttu on praegu, kui käivad riigi eelarvestrateegia esialgsed arutelud, Riigikogul igati kohane anda Vabariigi Valitsusele selline suunis, et järgmise aasta koolilõuna maksumuseks arvestatakse üks euro õpilase kohta. See on ka põhjus, miks me selle eelnõu kohe praeguse Riigikogu koosseisu töö alguses esitasime. Eelarveprotsess on käivitunud ja on täiesti tavaline, et Riigikogu saab siin kaasa mõelda ja oma sõna öelda.

Loomulikult on põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse sätetes veel paljutki arutada. Parlamendi uuel koosseisul tuleb arutada mitmeid küsimusi, alates riigieksamitest kuni õpetajate töö- ja puhkeaja sätestamiseni. Kuid rahalist aspekti tuleb kohe alguses käsitleda just seetõttu, et raha oleks võimalik aegsasti järgmise aasta eelarvesse planeerida ja hiljem ei saaks riigieelarve menetluse käigus öelda, et see asi tuli koalitsioonile ootamatult. Selline eelnõu ajastatus on vajalik. Koolilõuna toetuse suurendamine 78 sendilt ühele eurole, arvestades kõiki õpilasi, nii kutsekoolis kui ka põhikoolis ja gümnaasiumis õppijaid, läheb kokku maksma 5,9 miljonit eurot. Vaadates riigieelarve võimalusi, ma usun, et kõik ühinevad arusaamaga, et see ei ole kuidagi võimatult suur summa.

Sellega lõpetan eelnõu tutvustamise. Hea meelega arutame täna koolilõuna küsimust ja tulevikus siis põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse teisi sätteid. Aitäh!

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Teile on ka küsimusi. Kolleeg Lauri Luik, palun!

11:58 Lauri Luik

Aitäh! Hea Mailis, ma tahtsin lihtsalt täpsustada, et tasuta lõunaid, nagu te oma sõnavõtus kogu aeg mainisite, ei ole olemas. Pigem võiksite keskenduda koolilõuna toetusele, mis see oma olemuselt tegelikult on. Küsimus on aga selline: miks te otsustasite eelistada gümnaasiumiõpilasi, kellele me osalist koolilõuna toetust juba maksame, näiteks lasteaiast lastele, kellele riigi poolt praegu tuge ei ole?

11:58 Mailis Reps

Aitäh, hea küsija! Olles olnud eelmise kultuurikomisjoni esimees, on hea Lauri Luik hästi kursis, et eelmises Riigikogus oli meil võimalus arutada ka koolieelsete lasteasutuste lõunatoidu küsimust, ja kindlasti me tuleme selle arutelu juurde tagasi. Tol ajal otsustas kultuurikomisjon peale esimest lugemist menetleda eelnõu nr 2 sahtlis tervelt neli aastat ja sinna sahtlisse see eelnõu jäigi, kuni uus Riigikogu kokku tuli. Seekord otsustasime alustada põhikooli, gümnaasiumi ja kutseõppeasutustega ning arutada lasteaiatoitlustust natuke laiemalt, sest menetlus eelmises Riigikogus näitas, et siin on arusaamad ja ootused väga erinevad. Nimelt, nagu te võib-olla juba teate, ei söö lapsed lasteaias mitte üks kord, vaid üsna mitu korda päevas, olenevalt lasteaiast kas kolm või neli korda. See sõltub sellest, mis kell pakutakse hommikusööki ja ooteid. Üldjuhul on neli söögikorda ja see tähendab, et riigi toetus ei peaks rakenduma mitte ainult lõunale, vaid kõigile päeva söögikordadele. Millises ulatuses seda teha, millist toetust vajavad kohalikud omavalitsused, see vajab kindlasti veel täpsustamist.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jaanus Marrandi, palun!

11:58 Jaanus Marrandi

Tänan! Hea ettekandja! Tahan kõigepealt tunnustada teid selle mõtte eest. Ma olen väga seda meelt, et koolitoidu raha võiks tulla riigieelarvest ja omavalitsused ei peaks juurde maksma. Minu küsimus puudutab aga eelnõu tehnilist teostust. Mulle jääb vägisi selline mulje, et see eelnõu ongi just niimoodi tehtud, et see tagasi lükataks. Miks te otsustasite, et ühes eelnõus peab rahasumma sees olema, miks see ei võiks jääda eelarveväitluste küsimuseks, kui riigieelarve on meile esitatud? On ju loomulik, et vastavad debadid toimuvad siis. Meie seadusloomes ei ole sellist tava, et rahanumbrid kirjutatakse eelnõudesse sisse. Seetõttu on eelnõu juba tehnilistel põhjustel väga selgelt vastuvõetamatu ja sellest te saate ise ka suurepäraselt aru. Jääb mulje, et eelnõu on tehtud pigem avalikkuse jaoks, mitte selleks, et see tegelikult jõustuks.

11:58 Mailis Reps

Aitäh, hea küsija! Kõigepealt suur tänu! Endise ministrina mäletate muidugi väga hästi koolitoidu üle peetud debatte ja vaidlusi. Mul on hea meel, et lisaks koolilõuna toetusele, mis tookord tähendas tõepoolest tasuta lõunasööki, oli kohalikel omavalitsustel kohe ka lisa pakkuda. Sellega seondult me muutsime tollal veel üsna mitmeid teisi sätteid.

Miks me tegime nüüd ettepaneku küsimusele rahaliselt läheneda, sellele ma juba osaliselt vastasin, aga kordan siis uuesti. Põhjus on selles, et päris mitme eelmise riigieelarve menetlus on näidanud, et kui me tuleme sügisel välja ettepanekuga koolilõuna toetust suurendada, mida me loomulikult ka teeme, siis esimesel lugemisel rahandusminister ja hiljem väga võimekalt rahanduskomisjoni esimees ütlevad, et vaadake, see ei olnud meil planeeritud, see tuli täiesti ootamatult ja meil ei olnud aega neid kulusid põhivaasi planeerida. Et sellised väited juba ette kummutada, tegime piisavalt vara ettepaneku kaaluda nende kulude arvamist riigieelarve baasosasse. Siis oleksid debadid riigieelarve menetluse käigus veidi lihtsamad. Loomulikult on siin alternatiiv, ma vaatasin ka Vabariigi Valitsuse ettepanekut, et võiks lähtuda PGS-i teistest sätetest. Võiksim muidugi, aga ma ei ole päris kindel, et koalitsioon oleks siis rohkem vaimustuses. Me võime lähtuda ka sellest sõnastusest, mida me omal ajal kasutasime põhikooli ja gümnaasiumi õppevahendite puhul. Me kirjutasime siis väga lihtsalt, et õppevahendid peavad olema lapsevanemale tasuta ja riigi poolt kohalikule omavalitsusele kompenseeritud. Nii et võime ka koolilõuna toetuse puhul kasutada sõnastust, et toit on tasuta ja kohaliku omavalitsuse tehtud kulud kompenseeritakse. Loomulikult te mõistate isegi, et siis me ei räägi enam ühest eurost, vaid kohalikus omavalitsuses on see summa oluliselt suurem.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Martin Kuk, palun!

11:58 Martin Kuk

Aitäh! Hea ettekandja! Loen eelnõu seletuskirja ja avastasin sealt sellise lause, et täiendav kulu riigieelarvele oleks 8,9 miljonit. Teie mainisite puldist, et mõju riigieelarvele oleks 5,9 miljonit. Kas te olete selle ikka korrektelt läbi arvutanud? Kumb summa on õige? Teiseks, kui te tulete Riigikogu ette konkreetse eelnõuga, kus on konkreetsed rahalised ettepanekud, kas te ei leia siis, et oleks aus ja mõistlik pakkuda välja ka võimalikud katteallikad? Teatavasti peab riigieelarve olema ju tasakaalus? Loomulikult ma arvan, et siin saalis ei ole kedagi, kes ei toetaks seda, et koolilõuna peaks olema veelgi parem ja kvaliteetsem.

11:58 Mailis Reps

Aitäh! Kõigepealt, mis puudutab summasid, siis 5,9 miljonit käib põhikooli, gümnaasiumi ja kutsekooli kohta. 8,9 miljonit tuleb siis, kui arvestada ka riigigümnaasiume, kuna nende rahastamisel on teine alus. Lõpptulemusena on siin see küsimus, kuidas arvestada. Otseselt selle eelnõuga seotud kulu on 5,9 miljonit, aga kui me sätestame toetuseks ühe euro, siis peame arvestama, et tegelikult riik juba kompenseerib riigigümnaasiumidele suurema summa, sest 78 sendiga seal hakkama ei saa. Aga kuna riigigümnaasiume nii nagu ka erivajadustega laste koole rahastatakse teistel alustel, siis pidime lähtuma praegu munitsipaalkoolile eraldatavast toetusest, mis on 5,9 miljonit.

Mis puudutab, ütleme, teisi sätteid ja küsimust, kuidas me menetleme edaspidi eelnõusid, kus on vaja leida rahalist katet, siis on loomulikult võimalik lähtuda Vabariigi Valitsuse algatatud eelnõudest, kus pea alati on öeldud, et katteallikaks on majanduskasv. Meiegi oleme ju uudiseid jälginud ja vähemalt 2% majanduskasvu on ikka lubatud, nii et 5,9 miljonit tuleb sealt kindlasti välja. Aga kui te soovite

täpsemalt, siis mina kuulan tähelepanelikult ka peaminister Taavi Rõivast. Tema on öelnud, et näiteks hotellide käibemaksu tõstmine võimaldab kõiksuguseid asju, sest iga kord, kui ta tuleb siia pulti, nimetab ta erinevaid hotellide käibemaksu tõstmise põhjuseid, alates elatisfondist kuni toimetulekutoetuse suurendamiseni. Nii et ma usun, et sinna alla mahub ka seesama koolilõuna toetus. Eks neid võimalusi on teisigi, aga me oleme praegu lähtunud tõepoolest majanduskasvust.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kersti Sarapuu, palun!

11:58 Kersti Sarapuu

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ma olen viimasel ajal meediast lugenud, et toiduportsjonid ja ka nende kvaliteet ei ole alati vastavuses nõuetega, mis on kooli- ja lasteaiatoidule esitatud. Kas te oskate kirjeldada, missugune on praegu kooli- ja lasteaiatoidu kvaliteet ning mida on näidanud analüüsid või ülevaated, kui neid üldse tehtud on?

11:58 Mailis Reps

Aitäh, hea küsija! Haridusministeerium on tõepoolest üsna mitu aastat lubanud, et tehakse põhjalik analüüs nii koolitoidu maksumuse kui ka sisu kohta. Minul ei ole olnud au sellise ülevaatliku dokumendiga tutvuda, pigem olen siiani saanud kulude analüüsist lähtuvaid ülevaateid kohtumistelt kohalike omavalitsuste esindajatega ja, nagu ma juba ütlesin, haridusministeeriumi ja kohalike omavalitsuste esindajate läbirääkimiste protokollidest.

Mis puudutab toidu kvaliteeti, siis sellega tegeleb Sotsiaalministeerium. Ma palun väga vabandust, ma ei tea, millise ministri alla see nüüd täpselt jääb, ametinimed on muutunud, aga ütleme, vanas mõttes Sotsiaalministeeriumis on spetsialistid, kes vaatavad vastavalt lapse vanusele, kui palju on vaja kaloreid, mineraalaineid, vitamiine jne. On terve hulk säilitusaineid ja värvaineid, mida ei tohi toidus olla. See reeglistik on üsna paigas. Lisaks sellele ma usun, et siin saalis olivad teavad väga hästi, et lapsevanemad on väga tundlikud selle suhtes, mida pakutakse kooli baaris või kohvikus, milliseid maiustusi ja kas üldse seal on. Terved liikumised tegelevad sellega, milliseid karastusjooke tohib pakkuda, on liikumine energiapuuduse vastu. Nii et on väga selge arusaam, mida ja millises ulatuses peaksid koolilapsed, rääkimata lasteaiast, saama.

Milline on tegelik olukord? Olukord on väga erinev. On kohalikke omavalitsusi, kes tõepoolest lähedal elavalt põllupidajalt saavad juurvilja, kes varuvad väga suures koguses toiduaineid ise. On olemas koole, kellel on oma kooliaed, samuti lasteaed. Nii et selline baashind ja lisandväärtus, mida see väike raha võimaldab, on väga varieeruvad. Üldjuhul võib öelda, et viiest päevast keskmiselt kolmel on lõunaks supp ning kahel praad ja magustoit. See loomulikult varieerub, aga kui sageli koolides käia, siis selgub, et nii see umbes on. Ei saa öelda, et oleks sellist pidevat kurtmist koolitoidu kvaliteedi pärast. Vahel on vaidlusi, ka õpilaste poole pealt, mida süüa. Näiteks vaieldakse väga palju, kas lapsed on valmis kala sööma, milliseid kalaprojekte jne. Ikka on unistusi, et võiks olla midagi maitsvamat, aga seda, et soovitava ja pakutava vahel oleksid suured käärid, väga ei ole. Lisaks sellele on igasugused liikumised – "Parim koolisöökla", "Parim koolikokk" –, lapsed ise valivad tihti välja selliseid parema toidu päevi, koolides on üritused, kus tunnustatakse koolilõuna pakkujaid. Nii et tähelepanu kogu sellele temaatikale on üsna suur. Viimasena võib veel öelda, kui vaadata aastate jooksul tehtud ettepanekuid, siis õpilased suhtuvad kogu koolilõuna pakumise süsteemi väga tundlikult, ja see ei piirdu ainult oma kooliga.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tarmo Tamm, palun!

11:58 Tarmo Tamm

Aitäh, juhataja! Hea kolleeg Mailis! Me teame, et kõik oleneb valikutest, sellest, milline meetod valida. Ma küsin, kas tasuta koolitoit ja ringiraha on sinu arvates parem variant kui lastetoetuse minimaalne tõus. Kumb annaks parema tulemuse? Tasuta koolitoit kindlustab selle, et kõik lapsed saavad lõunat süüa, ja ringiraha kindlustab selle, et lapsed saavad huviringis käia. See raha, mis saadakse lastetoetuse kasvu kaudu, ei pruugi aga lapseni jõuda. Milline on sinu eelistus?

11:58 Mailis Reps

Aitäh, hea küsija! Ma ei ole kindlasti valmis esitama siin konkureerivaid väiteid, nii nagu väga tihti kasutatakse, et kui näiteks lastetoetusi tõsta, siis peame millestki muust loobuma, ja vastupidi. Meil, Keskerakonnal ja Keskerakonna fraktsioonil on väga selge lähenemine. Me leiame, et tuleks rakendada astmelist tulumaksu, meil on võimalik teha korralik maksusüsteemi revisjon, sh ettevõtte tulumaksu osas, tehes seejuures ka piirkondlikke erandeid. Sellest laekuks piisavalt vahendeid, et oleks võimalik nii lastetoetusi tõsta kui ka rahastada neidsamu koolilõunaid ja laste huviharidust. Küll aga oli igati adekvaatne see debatt, kui hakati rakendama seda suhteliselt vastuolulist, nn vajaduspõhist lastetoetust, mis esialgu oli ju absurdset 8 eurot. Siis me võtsime tõepoolest sõna ja ütlesime, et selle 8 euro saamiseks peab inimene minema keskusesse, peab seda paluma, tõestama, et ta on endiselt väga vaene, et parem rakendame otsemeetmeid. Need on loomulikult toitlustamine, huviharidus, võimalus sõita keskusesse, kui elatakse kuskil kaugemal, lisavõimalused tegelda huvihariduse ja spordiga, vahendid selleks, et sporditegevusest ei jäädaks kõrvale sellepärast, et ei ole spordivahendeid või spordiriideid. Selliste sihtrühmade puhul, kellest me räägime, et nad on lisalastetoetuste saajad, on kindlasti efektiivsed otsemeetmed, mis ei ole tasulised. Aga sellist üldist ja universaalset lastetoetust ning näiteks huviharidust vastandada kindlasti ei saa.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kristjan Kõljalg, palun!

11:58 Kristjan Kõljalg

Aitäh, juhataja! Lugupeetud ettekandja! Kaks küsimust. Oma kõnes te viitasite Põhjamaadele ja väitsite, vähemalt mina sain niimoodi aru, et seal tagab riik tasuta lõuna. Võib-olla te loeksite need riigid ette. Teine küsimus tuleneb natuke sellest, et oma varasemas elus olen olnud ühe omavalitsuse juht. Lisaks riigi toetusele tegime poliitilise otsuse panustada ise koolilõunasse niimoodi, et põhikoolis on peale koolilõuna ka oode lastele tasuta. Aga see on kohapeal tehtud poliitiline valik. Siit nüüd küsimus. Kuna Tallinnas on võimul Keskerakond, kas te ei võiks siis kaaluda seda, et vähendada Tallinna Televisiooni rahastamist, mis sel aastal on 3 380 000 eurot, ja suunata see raha ka hoopis koolilõuna kulude katteks?

11:58 Mailis Reps

Aitäh! Kõigepealt, mis puudutab seda valikut, siis kohalikest omavalitsustest enamik on tõepoolest sellise valiku teinud. Selgele enamikule lastest on koolilõuna tasuta, vaatamata sellele, et riik katab kuludest praegu ainult poole, sest teise poole on hinnatõus ära söönud. See on ka põhjus, miks me endiselt räägime, et riigi toetus peaks olema palju suurem. Praegune olukord ei ole õiglane. Kõik me räägime poliitiliselt, et on olemas koolilõuna ja riik tagab selle, kuigi tegelikult maksab juba peaaegu poole summast kohalik omavalitsus.

Mis puudutab üldist valikut, siis usutavasti olete teadlikud, et kõikides omavalitsustes ei ole kahjuks siiski sellist poliitilist valikut tehtud. On neid omavalitsusi, mille tõttu koolilõuna toetus sai aasta tagasi väga suure debati osaliseks. Saku oli üks nendest, kes tõstatas teema, et kohalik omavalitsus ei ole valmis seda lisa maksma. Tekkis selline absurdne olukord, et kuna 78 senti eest ka ei saanud lõunat pakkuda, siis öeldi, et kui lapsevanem ei maksa juurde (seal oli täpselt pool sellest vaja juurde maksta), siis laps ei saagi tasuta süüa. Selle peale ütlesid haridusministeeriumi juristid, et nii ka ei saa, sellepärast et riik annab 78 senti. Ja seejärel algaski selline tegelikult absurdne debatt, et mis siis teha, kui riik annab liiga vähe raha, kohalikele omavalitsusele ei ole see piisav, aga poliitilist otsust selle kohta, et kohalik omavalitsus maksab ise juurde, ei ole. Niisiis seisame ikkagi silmitsi sellega, et kui riik annab kohalikele omavalitsusele selgelt ülesandeid – nagu te endise juhina väga hästi teate, ei ole me siiani Riigikohtu otsust täitnud –, siis peaks ta tagama ka sellekohased katteallikad.

Mis puutub Tallinna linna, siis Tallinn maksab koolilõuna toetusele väga suuresti juurde, nii nagu teie ütlust mööda tehakse ka mõnes teile tuttavas omavalitsuses. On neid koole, kus pakutakse oodet, on neid koole, kus ei pakuta. On hommikupuder, mis kohati on tasuline, kohati mitte. Millised võimalused on Tallinnal koolilõuna toetust suurendada ja näiteks lisalõunat pakkuda, seda teemat ei oska ma tänasesse debatti tuua. Ma loodan, et seda saab arutada Tallinna Linnavalikogu.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Terje Trei, palun!

11:58 Terje Trei

Aitäh! Hea ettekandja! Loomulikult on minul kui emal ka hea meel selle riikliku koolitoidutoetuse üle. Kuna minu koduomavalitsuses Põltsamaal on lapsed kaua aega saanud ka gümnaasiumis tasuta koolitoitu, siis on minu lastel ja paljudel teistel samuti kõht täis olnud. Samas saan kogemusest öelda, et kõigil ei ole kõht täis, sest kõik ei lähe sööma, vaatamata sellele, et toit on tasuta. Mul jäi teie jutust kõrva, et tänu riiklikule toetusele on olnud võimalik õpetada lastele tervislikku toitumist ja kõike muud. Aga ma ei pannud tähele, kas te mainisite, et tegelikult on veel võimalus saada lisa rahale, mis on koolitoiduprogrammis. Riikliku toetuse kõrval on mitmesugused programmid, mille abil on võimalik muuta koolitoitu veel paremaks, tervislikumaks jne.

11:58 Mailis Reps

Aitäh! Tegelikult ma mainisin, et on sellised programmid. Ma täpsustan siis uuesti üle, et mitmesugused programmid ja algatused on tulnud eri ministeeriumide kaudu. Siinkohal suur tänu endisele Põllumajandusministeeriumile, mille nimi on nüüd muutunud! Nemad on olnud eestvedaja rollis, et juurvilja ja kõige muu ise kasvatamist ja kõike sellega seonduvat arutada. Kindlasti on ka uutes europrojektides mingi samalaadne lähenemine, et mitte ainult ei õpetata juurvilja sööma, vaid lapsed puutuvad kokku ka selle kasvatamisega. Ma ei tea, milline on teie laste kogemus, aga peab ütlema, et üsna palju on Eestimaal lapsi, kes on avastanud enda jaoks näiteks kaalika. Kodus pahatihti võib-olla enam ühepajatoite sellisel vanal moel ei valmistata. Nii et selliseid avastusi on vähemalt linnalastel päris palju.

Eelmine küsija puudutas ka Põhjamaid. Põhjamaadelt me võtsime eeskuju kümnekond aastat tagasi, kui me käisime tutvumas Soome ja Rootsi koolitoitlustusega. Ma tean, et samalaadselt on seda toitlustust korraldatud ka Norras. Seal otsustavad küll kohalikud omavalitsused rohkem, kuidas seda täpselt teha – on neid koole, kus pakutakse sooja lõunat, ja neid, kus toitlustus on teisiti korraldatud. Soomes ja Rootsis me tõepoolest käisime ja Rootsi süsteem on selles mõttes huvitav, et seal on paljudes koolides rakendatud pikapäevasüsteem ja koolitoit ei ole ainult koolilõuna, vaid on ka hilisem õhtuode.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Helmen Kütt, palun!

11:58 Helmen Kütt

Aitäh! Austatud ettekandja! Minu meelest üks Eesti riigi parim sotsiaalpoliitiline otsus üldse on 2002. aastast, kui algatati tasuta koolitoidu süsteem. Seda rakendati järjest edasi, 2006. aastal kuni 9. klassini. Seletuskirjas on mainimata jäänud see, et 2004. aasta 1. septembrist siiski 22 gümnasisti said koolitoidu toetust, kuid me ei ütle, et tasuta koolitoitu, sest riigigümnaasiumides oli see toit tasuta. Mul on väga hea meel ka selle üle, et te ei läinud kaasa sellega, kui küsiti, kas te eelistate lastetoetuste tõusu või tasuta koolitoitu. Lastetoetuste tõus puudutab ju ka neid, kes ei ole veel koolilapsed. Küsimus on aga see, et arvestades küll rahaliste ressursside suhtelist piiratust, võiks võib-olla siiski mõelda sellele, et lasteaiastele rakendada kas või 78 sendist toetust.

11:58 Mailis Reps

Aitäh, hea küsija! Me tuleme selle juurde nii kultuurikomisjonis kui ka suures saalis tagasi. Aga kui me eelmises Riigikogus alustasime arutelu lasteaiatoitlustuse üle, siis oli meie esialgne seisukoht tõepoolest, et samamoodi üks euro ja et see oleks põhi- ehk lõunatoidu raha. Sellele oli aga väga selge vastureaktsioon, paljud lapsevanemad ütlesid, et see on nagu pool muna, et sellisel juhul võiks olla toitlustus lasteaias üldse tasuta. Kohalikele omavalitsustele tähendaks see loomulikult sellist tuge, et kuna enamik kohalikke omavalitsusi või, ütleme, kõik kohalikud omavalitsused on ju leidnud võimaluse puudust kannatavate lasteaiaste toiduraha kas täies ulatuses või osaliselt katta, siis saaks selle raha suunata lasteaiade muude väga valusate küsimuste lahendamiseks. Nii et lasteaiatoitlustuse teema juurde me peame tulema. Nagu te teate, oli kärpeaastatel kahjuks neidki perekondi, kes esialgu võtsid oma lapsed lasteaiast ära. Õnneks reageerisid kohalikud omavalitsused hiljem kiiresti ja leidsid

võimalusi, kuidas ka sellise varjatud vaesuse puhul saaksid lapsed siiski lasteaiaharidusest osa. Miks on lasteaed äärmiselt oluline? Nagu hea küsija väga hästi teab, oleme jõudnud ka üldiselt ühiskonnas arusaamale, et me jõuame tihti näha kõiki sotsiaalsüsteemi aspekte, alates kooliks ettevalmistamisest, varajasest märkamisest kuni sotsiaalsete probleemideni välja, tänu sellele, et lapsed on koolis ja lasteaias. Mida kauem on nad meie eest varjatud, seda hiljem me sekkume ja seda vähem me jõuame neid lapsi toetada. Õnneks on väga tänuväärne haridusvaldkond, lasteaed, Eestis veel väga tugev ja suudab lisaks üldisele hoiule selgelt hoolitseda haridusliku ja sotsiaalse külje eest.

11:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Tarmo Tamm, palun!

11:59 Tarmo Tamm

Aitäh! Nüüd oleme jõudnud järjekordselt sellesse olukorda, kus me räägime, kuidas Tallinna linna peaks juhtima. Mõned inimesed, kes on ka omavalitsustes tööl olnud, teavad väga hästi, kuidas seda peaks juhtima. Nad unustavad ära, et omavalitsus on autonoomne. Ma toon ka näite. Põlva vallas on kõikidele lastele tasuta koolitoit sõltumata sellest, millisest omavalitsusest nad pärit on. Ja seda valda on juhtinud Keskerakond juba üle kümne aasta, aga see ei puuduta praegu arutatavat teemat. Kui riik koolitoidu toetuse suurendamiseks katteallikaid ei anna, siis on omavalitsuse valik, kas ta teeb seda mingi teise tegevuse arvel. Kas Tallinnas peaks tegema seda televisiooni arvel? Ma pakun riigile katteallikat, kuidas seda raha saada. Küllap see raha oleks olemas, kui me lõpetaks superministeeriumi ehitamise, vana hoone lammutamise ja müüks selle krundi erasektorile või kui me ei võtaks aasta jooksul kolme uut ministrit ametisse. Kas see katteallikas sobiks teile?

11:59 Mailis Reps

Aitäh! Ma ei ole kursis kõikide detailidega ministeeriumihoonete ehituse vallas. Kuna ma aga puutusin kunagi kokku ühe ministeeriumi kolimisega, siis tean, et ainuüksi kolimine on väga kulukas, rääkimata siis ehitusest. Nii et võimalik, et ka see oleks üks katteallikas, aga ma usun, et riigis on katteallikaid 5,9 miljonile eurole üsna palju.

11:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Laine Randjärv, palun!

11:59 Laine Randjärv

Austatud juhataja! Hea ettekandja! Kindlasti on väga oluline, et iga laps saaks kord päevas sooja koolitoitu ja see peab olema kindlustatud. Kuid minul on selline küsimus. Te seisate lähemal Tallinna Linnavalitsuse inimestele ja ka Tallinna linna lastel on õigus saada seda toitu. Eelmine Riigikogu võttis vastu seadusmuudatuse, mis lisas kogu sellele eelarvele 2,8 miljonit eurot, ja see toetus laienes ka gümnaasiumiõpilastele. Miks ei ole siis Tallinna Linnavalitsus teinud Tallinna koolidega lepingud, et nemad ka selle toiduraha kätte saaksid? Te algatate eelnõu, et seda toetust veel suurendada, samal ajal kui teie kolleegid Tallinna Linnavalitsuses ei täida seadust. Te olete linnavalitsuse inimestele lähemal, kas te saaksite nendega suhelda?

11:59 Mailis Reps

Aitäh! Hea küsija, kõigepealt ma tõepoolest ei tahaks tuua linnavolikogu debatti Riigikogusse. Ma tean, et siin on olnud algatusi, et Riigikogu liikmed võiksid uuesti olla ka volikogu liikmed, aga võib-olla praegu siiski vältiks seda teemat. Aga kui lühidalt teile vastata, siis te olete olnud piisavalt pikka aega Eesti suuruselt teise linna linnapea ja teate, et üks asi, milles kõik omavalitsusjuhid on olnud aastaid ühel meelel, on see, et haridustoetuse laekumine kohalikule omavalitsusele on absurdelt pika vinnaga. Te kindlasti teate, olles kunagi Tartus nende asjadega ja Tartu pöördumistega kursis olnud, et see ei ole ainult Tallinna probleem. See on iga-aastane debatt. Me võtame vastutust juurde, me tõstame õpetajate palka kas siis suuremal või vähemal määral, aga need summad ei laeku ei jaanuaris ega veebruaris. Kui hästi läheb, tulevad nad aprillis, aga vahetevahel tulevad hiljemgi. Ma usun, te teate, et selle vaidluse

alus on küsimus, millises ulatuses, kuidas ja mis ajal need toetused kohale tulevad. Ma ei ole kuulnud, et Tallinnas oleks muus osas vaidlusi toitlustamise katteallikate üle. Poliitilisi debatte on linna ja riigi vahel aga üsna palju õhus, nii et võib-olla ei ole ma kõigega kursis.

11:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Mihhail Stalnuhhin, palun!

11:59 Mihhail Stalnuhhin

Aitäh! Lugupeetud ettekandja, aitäh selle väga huvitava dialoogi eest siin saalis! Meil räägitakse väga tihti – eriti siis, kui rahvas küsib, miks saal tühi on ja mis siin toimub –, et põhiline töö tehakse komisjonides. Mul on isegi raske ette kujutada, kui fantastiliselt huvitav dialoog võis teil komisjonis toimuda, kui juba siin tõstatati lasteaiateema, üldpoliitilisi teemasid, pealinnateemasid jne. Ma tean, et sa ei ole arvutanud, aga ütle umbes, mitusada küsimust sulle kui algatajate esindajale komisjonis esitati. Mitu tundi see arutelu kestis?

11:59 Mailis Reps

Peab ütlema, et kultuurikomisjon on aastate jooksul koolitoidu teemat väga detailselt, üsnagi põhjalikult arutanud. Uus Riigikogu kultuurikomisjon on arutanud väga põhjalikult rahvusooperi ja rahvusringhäälingu spetsialistide ning selle üle, kes on Riigikogu esindajad nendes nõukogudes. Koolilõuna toetuse arutelu jäi aga äärmiselt põgusaks. Niisiis püüabki see debatt siin kompenseerida seda, mis meil kultuurikomisjonis toimumata jäi. Jah, ütleme, et sel teemal ei olnud kultuurikomisjonis õieti üldse debatti.

11:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Mati Raidma, palun!

11:59 Mati Raidma

Aitäh! Üle-eelmises vastuses te tõdesite, et peamine probleem on hoopis toetuste kättesaamise kiirus, mitte nende suurus. Kas te märkisite seda kiiruse teemat, mis pidi olema peamine probleem, ka oma ettepanekus?

11:59 Mailis Reps

Hariduse rahastamise teema on küll natuke laiem kui ainult koolilõuna. Koolilõuna toetus on üks haridustoetuse osa, peale selle on loomulikult õppevahendite kulud, õpetajate palgad, siiaamaani on olnud ka õpetajate koolituse rahad. See debatt kohaliku omavalitsuse ja riigi vahel on kestnud nii kaua, kui on olnud Eesti Vabariik: millal need laekumised tulevad, millises ulatuses, kui palju me sihtotstarbeliselt ette maksame, kui palju mitte. Miks ma ütlesin veidi umbmääraselt? Sellepärast, et ma ei ole kõigi vaidlustega kursis. Ma olen praegu Riigikogu liige, mitte Tallinna Linnavolikogu liige. Ma olen küll sinna valitud, aga ma olen oma volitused peatanud. Seetõttu ei julge ma täna rääkida sellest, milliseid vaidlusi Eesti Linnade Liidul või ühel või teisel omavalitsusel riigiga veel on. Neid on olnud mitmeid. Aga üks, mis on aastaid jätkunud, on see, et õpetajate palgaraha, koolitoetuse raha ja kõik muud haridustoetused laekuvad kohalikule omavalitsusele siis, kui nad tegelikult on pidanud mitu kuud neid oma eelarvest katma. Ja tihti pole aluseks isegi mitte Rahandusministeeriumi antud kontrollarvud, vaid ainuke alus on ajaleheartiklid ja ministri lubadused. See on olnud üks teema, mille kohalikud omavalitsused on väga valusana üles tõstnud ja mis on tõepoolest probleeme tekitanud.

11:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Laine Randjärv, palun!

11:59 Laine Randjärv

Aitäh, austatud juhataja! Hea ettekandja, lubage mul teie mälu värskendada. Ma ei tea, kas te olite mingis meeltesegaduses, kui kultuurikomisjonis toimusid arutelud koolilõuna maksumuse teemadel. Meil oli selleks spetsiaalne päevakorrapunkt, mille arutelule tuli ka Haridus- ja Teadusministeeriumi õigusosakonna jurist küsimustele vastama. Ta rääkis põhjalikult olukorrast, mis selle kõigega kaasneb ja

millega on need otsused seotud. Samuti oli ettepanekuid, et koolilõunateema ei peaks olema seaduses konkreetset rahasummana välja toodud. Nii et see jutt, et debatti või arutelu ei olnud, ei vasta tõele. Samuti oli tihe arutelu fraktsioonides. Kas te mäletate, et selline arutelu oli?

11:59 Mailis Reps

Aitäh, hea kultuurikomisjoni esinaine! Ma püüdsin kõigest hingest jääda teie vastu viisakaks, aga eks ma siis pean nüüd selle välja ütlema. Te lihtsalt ei andnud algatajale sõna ja algataja ei saanud ei oma eelnõu tutvustada ega sellekohast debatti pidada. Sellepärast ei olnud debatti minu ja kultuurikomisjoni liikmete vahel. Kuna te ise seda palusite, siis ma pidin selle täna välja ütlema. Te loomulikult järgmisel päeval palusite vabandust ja pakkusite sõna, aga nii see kõik juhtus. Nii et kuna te seda ise palusite, siis see on nüüd ka välja öeldud. Ma usun, et Kalle Muuli kultuurikomisjoni esindajana saab kindlasti rääkida põhjalikult sellest, millest rääkis Vabariigi Valitsuse esindaja.

11:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Terje Trei, palun!

11:59 Terje Trei

Täna! Hea ettekandja! Ma jälgin seda debatti ja kuulan, kuidas räägitakse koolitoidutoetusest ja haridusraha. Mis teie arvate, kas tegelikult üleüldse peaks haridusest kõneldes toidust rääkima või peaks siin hoopis olema mingi rahvatervise või sotsiaalvaldkonna rahastus? Võib-olla ei peaks see üldse haridusvaldkonnaga seotud olema.

11:59 Mailis Reps

Aitäh, hea küsija! Tõepoolest, debatt selle üle, mida me haridusraha eest peaksime rahastama, on olnud väga pikk. Koolilõunatoetus on üks asi, mille Haridus- ja Teadusministeerium on suunanud edasi kohaliku omavalitsuse tulubaasi, see on haridustoetuse üks osa. Aga veelgi valusamalt on näiteks debattides Sotsiaalministeeriumiga olnud aastaid üleval erivajadusega laste koolide rahastamine. Ma toon meelega selle paralleeli, sest nendes koolides on väga palju nüansse, mis ei ole üldse haridusvaldkonna pädevuses, alates tehnilistest lisavahenditest ja meditsiinitarvikutest kuni muude aspektideni välja. Need debadid on olnud pikad, seal on olnud väga palju dialoogi. Eialgu on jäänud nii, et haridusministeerium on selle eest üldiselt vastutanud. Mis puudutab koolilõunat, siis ma meditsiiniliseks teemaks seda küll ei pea. Kui me meenutame aastatetagust aega, siis tol hetkel leiti, et haridustoetus komplekselt ühe eraldisena on arukam. Selle kohaselt see otsus ka tehti. Seda eraldist ei ole tõepoolest kunagi vastandatud näiteks õpetajate palgale või millelegi muule, see on eraldiseisev sihtotstarbeline eraldis. Hoida seda kõike sihtotstarbeliselt edasi haridustoetuse all on täiesti loogiline.

11:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Andres Ammas, palun!

11:59 Andres Ammas

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetav ettekandja! Teie vastusest kolleeg Laine Randjärve küsimusele jäi mulle arusaamatuks, kas teie teada on Tallinn gümnasistidele eraldatud koolilõunatoetuse tänaseks riigilt kätte saanud. Kui see on juhtunud, siis millal see juhtus? Kas Tallinn on selle raha koolidele edasi kandnud ja kui on, siis millal?

11:59 Mailis Reps

Ma ei ole Tallinna eraldistega kursis. Vaatasin huviga endistele koolijuhtidele otsa, noogutati. Aga ma ei oska kommenteerida. Ma tean debatte üldisemalt, aga millistel kuupäevadel need eraldised tulevad või lähevad, ei oska öelda.

11:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jaak Aaviksoo, palun!

11:59 Jaak Aaviksoo

Hea ettekandja! Ma kindlasti toetan mõtet, et lapsed peaksid koolis süüa saama, nii nagu lasteaiälapsed peaksid lasteaias süüa saama ja täiskasvanud inimesedki peaksid süüa saama ja üldse kõik inimesed peaksid süüa saama. Aga mind paneb mõtlema tõsiasi, et koolilõunast on eri erakonnad kujundanud niisuguse poolmüstilise tegevuse, mida saab iga Riigikogu koosseis kolm-neli korda arutada ja siis saavad nende arutelude tulemusena vastu võetud seaduste alusel kohalikud omavalitsused ja riik aastakümneid kakelda. Kas ei oleks mõistlikum anda koolilõunate korraldamine üle koolipidajatele, näha see raha ette nende tulubaasis ja lõpetada see poliitiline palagan siin ära? Milleks arutada asja, mis on kõikidele selge, ja keerutada üles ainult poliitilist tolmu?

11:59 Mailis Reps

Aitäh, hea küsija! Tõepoolest, küsimus rahaeraldistest ja valikutest on olnud läbi aastate poliitiline ja mitte ainult meil. Eks see ole, nii nagu me ju oleme korduvalt ka täna öelnud, valikute koht. Meie leiame, et üks nendest valikutest järgmisel aastal peaks olema 5,9 miljoni euro eraldamine. See on põhjus, miks me selle küsimuse n-ö poliitiliselt siin täna üles tõstame. See on üks meie valikutest. Kas koolilõunatoetus peaks olema sihtotstarbeline või kuuluma kohaliku omavalitsuse üldisesse eraldisse? Kümme aastat tagasi kuulus see kohaliku omavalitsuse üldisesse eraldisse ja oli kohalikke omavalitsusi, kes ka enne koolilõuna riigi poolt toetamist toitlustasid oma lapsi oma koolides ja lasteaedades. Aga neid oli väga vähe. Peale koolilõunatoetuse – just nimelt toetuse – rakendamist kohalikes omavalitsustes muutus see kohustuseks. Peab ütlema – ma usun, et te ka mäletate seda –, et tol ajal tuli üsna suure üllatusena, et on olemas koolisööklad. Üsna mitmel pool ei olnud need koolisööklad enam kuidagi võimelised sellises koguses lapsi toitlustama. Koolisööklate seisukord oli väga erinev. Nii et koolilõunatoetuse kehtestamisele järgnes paar aastat väga kiiret koolisööklate renoveerimist. Peab ütlema, et pärast poliitiliste otsuste tegemist on tihti vaja astuda ka ootamatuid järgmisi samme, mida Riigikogu võib-olla esialgu ettegi ei näinud.

Aga mis puudutab üleüldse kohalike omavalitsuste eraldist, siis ma olen teiega nõus. Kohalike omavalitsuste tulubaasi tuleks oluliselt suurendada. Siis saaksime võib-olla näiteks sellesama huvihariduse või noorte spordi toetamise debati uuesti siia tagasi tuua. Meenutame, 1990. aastate lõpus oli täiesti normaalne, et huviharidus oli enamikus kohalikes omavalitsustes kui mitte päris tasuta, siis seda väga suuresti toetati. Aastakümnete jooksul on huvihariduse eraldised olnud kohalikes omavalitsustes üsna erinevad. Mõne aasta eest tehtud kärped, mis võtsid kohalike omavalitsustelt ära väidetavalt kogu vastutuse spordi toetamise eest, tähendasid tegelikult seda, et spordi toetamist kohalikes omavalitsustes üldiselt jätkatakse, aga need kärped olid lihtsalt väga valusad. Nii et kohalike omavalitsuste tulubaasi taastamine ja näiteks huvihariduse meeldetuletamine oleks igati kohane. Ma usun, et enamik kohalikke omavalitsusi, kes saavad korraliku tulubaasi tagasi, oleksid valmis huviharidust rohkem toetama.

11:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Mihhail Stalnuhhin, palun!

11:59 Mihhail Stalnuhhin

Aitäh! Täna on kohe väga õnnestunud, ma ütleksin. Viimane kord olin ma kolleeg Aaviksooga nõus mäletatavasti umbes kümme aastat tagasi, siis, kui me sinu kui haridusministri kabinetis istusime, Narva volikogu esimees ja Tartu Ülikooli rektor. Aga ka täna olen ma temaga nõus. Äkki viiks selle teema poliitikast välja? Äkki valitsuskoalitsioon võtaks oma hooleks taastada see tulumaksust laekuv ja omavalitsustelt varastatud raha, mis sai ära võetud 2009. aastal? Tõlga öeldi, et kui majandusolukord taastub, siis antakse tagasi. Nüüd ongi tulnud see aeg ja kui valitsuskoalitsioon annaks selle raha tagasi, siis me annaksime lastele süüa laupäeval, pühapäeval ja ka suvel, ma väidan seda vähemalt Narva nimel. Äkki teekski sellise pakkumise? Minu arvates on see väga hea katteallikas.

11:59 Mailis Reps

Aitäh! Ma juba osaliselt vastasin sellele. Jah, kohalike omavalitsuste tulubaasi taastamine ei oleks mitte ainult õige, vaid oleks ka õiglane. Tegelikult ju meie, seesama Riigikogu institutsioonina – kõik liikmed ei ole küll samad – omal ajal, kui seda raha kärbiti, lubasime, et see kestab tõepoolest ainult niikaua, kui on hädavajalik. Muidugi, möödaminnes võib öelda, et ka käibemaksu tõstmine oli tol hetkel väidetavalt ajutine meede. Nüüd ei räägi enam keegi sellest, et 2% on sinna juurde pandud. Nii et tuleb rääkida

kohalike omavalitsuste tulubaasi taastamisest. Ma toon siia juurde veel teise nüansi. Ükski Riigikogu ei ole kahjuks täitnud ka Riigikohtu otsust, mis nägi ette analüüsida, milliseid kohustusi peavad kohalikud omavalitsused täitma ja milliseid teenuseid tagama ja kas need on rahaliselt kaetud. Nii et võib-olla tulumaksuosa taastamine ei olekski piisav, võib-olla oleks vaja ka seda osa suurendada. Siis oleksid need teenused, mille osutamise kohustuse riik on praegu pannud kohalikule omavalitsusele, tõepoolest tagatud, sealhulgas, miks mitte, ka seesama koolilõuna.

11:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, ettekandja! Rohkem küsimusi teile ei ole. Nüüd palun ettekandjaks juhtivkomisjoni nimel kultuurikomisjoni liikme Kalle Muuli!

11:59 Kalle Muuli

Austatud juhataja! Head kolleegid! Kultuurikomisjon arutas kõnesolevat eelnõu kahel istungil. 4. mai istungile oli kutsutud haridusministeeriumi jurist Indrek Kilk, kes tutvustas Vabariigi Valitsuse seisukohti. Vabariigi Valitsus oli 30. aprillil otsustanud, et ta ei toeta seda eelnõu. Jurist Kilk tõi kultuurikomisjonis välja järgmised põhjused, miks valitsus selle eelnõu vastu oli. Nimelt, eelnõu seletuskirjas on antud vastuolulisi andmeid eelnõu riigieelarvelise maksumuse kohta, kord on seal kirjas 8,9 miljonit eurot, kord 5,9 miljonit eurot. Teiseks, eelnõu sõnastus on vastuoluline ja kummalise konstruktsiooniga. Ühe lausega öeldakse, et Vabariigi Valitsusel on vabad käed määrata koolilõunatoetuse maksumus, teise lausega pannakse sellele toetusele alampiir või määratakse see maksumus kindlaks. Kolmandaks nimetas jurist Kilk seda, et põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses on mainitud küll paljusid toetusi, kuid ei ole välja toodud nendest ühegi konkreetset maksumust ja millegagi ei ole põhjendatud selle ühe konkreetse toetuse, koolilõunatoetuse hinna määramine just selles seaduses. Selle maksumuse arutelu õige koht oleks riigieelarve arutelu ja maksumus võiks olla riigieelarve seaduses.

Komisjonis kerkis 4. mail üles sama küsimus, mida puudutas siin kolleeg Jaak Aaviksoo, et äkki oleks mõistlik näha see toetus ette omavalitsuse üldises eelarves. Riik eraldaks toetuse ja siis paneks omavalitsusele kohustuse jagada lastele tasuta koolilõunat. Haridusministeeriumi jurist vastas sellele küsimusele, mille üks komisjoni liige esitas, et seda küsimust ei ole varem arutatud.

Rahandusministeerium peaks kõigepealt seda asja analüüsima, alles siis ta oskaks vastata.

Eelnõu algataja Mailis Reps rääkis komisjonis põgusalt enam-vähem sedasama, mida siin puldis, rõhutades eriti seda, et see 1 euro on siiski alammäär, mis kindlasti ei kata tegelikke kulusid. Sellega oli 4. mai istungil arutelu enam-vähem ühel pool.

Menetlusotsused langetas komisjon 7. mai istungil. Häältega 6 poolt ja 5 vastu otsustati teha Riigikogule ettepanek lükata eelnõu esimesel lugemisel tagasi. Üksmeelselt otsustati, et kui Riigikogu siiski otsustab esimese lugemise lõpetada, siis tehakse ettepanek määrata muudatusettepanekute esitamise tähtjaks 26. mai 2015 kell 17.15. Aitäh!

11:59 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Teile on ka küsimusi. Kadri Simson, palun!

11:59 Kadri Simson

Aitäh! Lugupeetud Kalle Muuli! Te tutvustasite Vabariigi Valitsuse seisukohta, mis ei toeta koolilõunatoetuse tõstmist 78 sendilt 1 eurole. Valdavalt olid põhjused vormilised. Aga see konstruktsioon, et õige oleks arutada koolilõunatoetuse tõstmist koos eelarve aruteludega, ei päde, sest kui haridusminister läbirääkimistel selle eest lihtsalt ei seisa ja Riigikogu talle seda kohustust ei pane, siis sügisel, kui eelarve siia jõuab, ei suudeta enam leida katteallikaid. Nii et ma küsin, kas te saite ka aru, miks Vabariigi Valitsus – lisaks vormilistele põhjendustele – ei näe vajadust tõsta koolilõunatoetust.

12:00 Kalle Muuli

Vabariigi Valitsus ei võtnud, vähemalt selles sõnastuses, mis jõudis komisjoni, sellist seisukohta, et ta ei näe vajadust toetust tõsta. Vabariigi Valitsus võttis seisukoha selle konkreetse eelnõu suhtes ja see seisukoht oligi, et sellesse eelnõusse ehk põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja kutseõppeasutuse seaduse eelnõusse ei peaks sellist summat kirjutama.

12:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Kolleeg Kersti Sarapuu, palun!

12:00 Kersti Sarapuu

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Rahandusminister on väitnud, et kuna omavalitsused on probleemi oma vahenditega sisuliselt lahendanud – nad maksavad juurde puuduva osa toidurahast või jääb see lastevanemate kanda –, siis ei ole mõttekas üldse seda teemat puudutada. Me teame, et 2008. aastal vähendati omavalitsuste tulubaasi ja seda ei ole taastatud. Kas te komisjonis arutasite, milline võiks olla kompensatsioonimehhanism, et see toiduraha ikkagi saadaks riigi kaukast, aga mitte kohaliku omavalitsuse taskust?

12:00 Kalle Muuli

Aitäh! Komisjon seda ei arutanud.

12:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Olga Ivanova, palun!

12:00 Olga Ivanova

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Lugupeetud ettekandja! Omavalitsusliitude Koostöökogu on küsinud koolilõunatoetuseks 1,3 eurot õpilase kohta. Nemad leiavad, et koolilõuna kulude katmiseks eraldatav toetus on liiga väike ja sunnib omavalitsusi oma eelarvest suunama järjest suuremaid summasid koolilõuna kulude katteks. Kas komisjoni arutellu oli kaasatud ka Omavalitsusliitude Koostöökogu?

12:00 Kalle Muuli

Aitäh! Ma andsin komisjoni 4. ja 7. mai istungist enam-vähem ammendava ülevaate. Kedagi muud peale Haridus- ja Teadusministeeriumi juristi Indrek Kilgi ei olnud arutelule kutsutud.

12:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Märt Sults, palun!

12:00 Märt Sults

Aitäh, auväärt juhataja! Ettekandja! Olles hiljuti olnud Tallinna Linnavolikogu kultuuri- ja hariduskomisjoni aseesimees ja ühe kooli direktor, väidan ma seda, et kõik – reformistid, sotsiaaldemokraadid ja ka IRL-lased – võitlesid volikogus ja direktoritena tasuta koolitoidu eest. Kõik kanaliseerisid ja said aru, et linna eelarvesse ei ole seda lisakulu planeeritud, ning lubati kanaliseerida see otsus ja tahtmine Riigikokku. Nüüd ma olen Riigikogus ja näen hoopis teistsugust pilti. Ma tahan küsida, kas on olemas erinevad parteid. Kas on üks partei, mis on all linnavolikogus, ja teine partei, mis on samanimeline, aga on Riigikogus?

12:00 Kalle Muuli

Aitäh! Minu ülesanne on siin esindada kultuurikomisjoni seisukohti ja anda ülevaade sellest, mis toimus komisjonis. Sellist küsimust komisjonis ei arutatud.

12:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Erki Savisaar, palun!

12:00 Erki Savisaar

Lugupeetud juhataja! Hea ettekandja! Vabariigi Valitsuse seisukohas on välja toodud, et põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning kutseõppeasutuse seaduse muutmise ei ole koolilõunatoetuse suurendamiseks sobilik viis ning katteallikate olemasolu korral planeeritakse vastavad kulud iga-aastaselt riigieelarve seadusesse. Viie aasta jooksul pole suudetud koolilõunatoetuse suurendamiseks katteallikaid leida. Kas te ei leia, et oleks viimane aeg?

12:00 Kalle Muuli

Aitäh! Ma juba korra ütlesin, et minu ülesanne on anda ülevaade sellest, mida kultuurikomisjonis arutati ja mida komisjon otsustas. Aga kui te küsite minu käest isiklikult, siis ma tänan võimaluse eest väljendada oma isiklikku seisukohta. Ma väljendan seda hea meelega, kui kolleegid ei pea seda oma aja kuritarvitamiseks. Ma leian samuti, et see summa, 0,78 eurot ehk 78 senti, on väike, seda tuleks suurendada. Aga ka mina leian, et seda ei tuleks suurendada nii, et kirjutatakse see sisse põhikooli- ja gümnaasiumiseadusesse või siis kutseõppeasutuse seadusesse, vaid seda tuleks tõesti teha riigieelarve seaduses ja sellekohase arutelu põhjal. Te olete ehk tähele pannud, et koalitsioon ja valitsus kavatseb väga oluliselt tõsta peretoetusi ja lapsetoetusi, muu hulgas tõstetakse lausaliselt jagatav lapsetoetus nelja aasta jooksul 45 eurolt 60 eurole. Minu arvates oleks täiesti mõistlik kaaluda või arutada, kas mitte osa sellest lapsetoetuse tõusust maksta välja koolitoidutoetusena. Kui me vaatame neid katteallikaid – 5,9 miljonit on ühe arvuna kirjutatud seletuskirja –, siis kui ma peast suudaksin õigesti ja kiiresti arvutada, siis ma ütleksin, et see ongi üks viieeurone lapsetoetuse tõus. Oleks hea, kui me suudaksime arutelu koalitsiooni ja opositsiooni koostöös nii kaugele viia, et saaksime selle häbiväärse nääkluse koolitoidutoetuse üle, mida siin on juba kümme aastat peetud, ära lõpetada sel viisil, et maksame osa lapsetoetusest natuuras välja nendele lastele, kes käivad koolis.

12:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Dmitri Dmitrijev, palun!

12:00 Dmitri Dmitrijev

Aitäh, austatud eesistuja! Lugupeetud eestkõneleja! Mulle väga meeldib see mõte, et riik peaks tagama tasuta koolitoidu, aga paraku reaalne seis praegu näitab, et kohalikud omavalitsused peavad hästi palju juurde panustama. Need tabelid, mis seletuskirjas on välja toodud, näitavad hästi, et viimase viie aasta jooksul on toetus suurenenud ainult 4%, sealhulgas neli aastat ei suurenenud see üldse. Kas laste tervis peaks olema riiklik prioriteet või me jätame selle pigem kohalike omavalitsuste mureks?

12:00 Kalle Muuli

Laste tervis on kindlasti riiklik prioriteet ja see on nii ka sätestatud. Me arutame siin väga konkreetset seaduseelnõu. Kultuurikomisjon tegi konkreetset selle seadusmuudatuse kohta ettepaneku eelnõu tagasi lükata. Keegi ei teinud ettepanekut arvata laste tervis riiklike prioriteetide hulgast välja või midagi sellist. Me ei käsitlenud laste tervise aspekti ega selle kuulumist riiklike prioriteetide hulka, vaid ainult ühte konkreetset aspekti, koolitoitu.

12:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Marika Tuus-Laul, palun!

12:00 Marika Tuus-Laul

Aitäh! Hea esineja! Koolilõuna jaoks raha eraldamist, nagu ma sain aru, arutati kahel istungil ja siis algatajale sõna ei antud, mis on loomulikult täiesti erakordne. Kuid vahetult enne valimisi oli siin saalis identne eelnõu ja seda toetasid kõik. Nüüd siis koalitsioon – IRL, Reformierakond ja sotsid – eelnõu ei toetanud. Kas teil oli arutuse all ka see, millest selline meelemuutus ja mälukaotus siis tuli?

12:00 Kalle Muuli

Need aspektid, miks see eelnõu valitsuse ja haridusministeeriumi juristi arvates ei sobinud, tõin ma siin esile. Kultuurikomisjoni liikmed ei väljendanud täpsemalt oma arvamust, miks nad üht- või teistpidi arvavad, ei väljendanud seda ei valitsusliidu ega opositsiooni esindajad, mitte ükski kultuurikomisjoni liige tegelikult mitte. Nii et ma ei saa teie küsimusele sisuliselt vastata, kuna sellist asja ei tulnud komisjonis jutuks.

12:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Andrei Novikov, palun!

12:00 Andrei Novikov

Aitäh, austatud istungi juhataja! Hea ettekandja! Viimastel andmetel elab absoluutses vaesuses ligi kümnendik lastest. Koolitoit võib olla nende laste ainuke soe toit päevas, seetõttu on eriti oluline, et see toit oleks ka kvaliteetne. Kuidas plaanib Vabariigi Valitsus pakkuda 0,78 euro eest lastele kvaliteetset ja täisväärtuslikku koolilõunat?

12:00 Kalle Muuli

Aitäh! Vabariigi Valitsuse eest ei saa ma kohe kindlasti siit puldist vastata.

12:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Viktor Vassiljev, palun!

12:00 Viktor Vassiljev

Aitäh! Hea kolleeg! Ma kuulasin, kuidas te küsimustele vastates ütlesite, et üks asi on kultuurikomisjoni arvamus, teine asi aga on teie isiklik arvamus. Mulle meeldis, et te julgestate seda välja öelda. Vähe sellest, te ütlesite ka seda, et koolitoidutoetuse praegune suurus on häbiväärne. Seda ta ongi, 78 senti. Viie aasta jooksul on see olnud 78 senti. Viie aastaga on ilmunud kaks uut Windowsi versiooni, viie aastaga jõuab minister kaks korda autot vahetada, viie aastaga on paljud lapsed kooli lõpetanud, viie aastaga on suur osa nendest välismaale välja rännanud. Koolitoidutoetus on aga ikka 78 senti. Loomulikult on see häbiväärne. Aga minu küsimus teile kui kultuurikomisjoni liikmele on järgmine: mis te seal komisjonis selle häbiga peale hakkate ja kas te kavatsete komisjoni liikmena midagi ka ette võtta, et mitte ainult teil häbi ei oleks?

12:00 Kalle Muuli

Ma just väljendasin oma isiklikku arvamust ja ütlesin ka seda, et minu meelest tuleks seda küsimust arutada riigieelarve arutelul. Ma rääkisin ka oma võimalikust ettepanekust oma fraktsioonikaaslastele, oma kolleegidele, mida võiks kaaluda. Ma arvan, et see oligi vastus teie küsimusele, mida ma kavatsen ette võtta.

12:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Kadri Simson, palun!

12:00 Kadri Simson

Aitäh! Lugupeetud Kalle Muuli! Päris huvitav situatsioon. Te olete aastakümnete jooksul ajakirjanikuna kritiseerinud poliitikuid, kes seletavad, miks midagi teha ei saa. Nüüd olete kõnetoolis ise selles rollis, seletamaks, miks ei saa mitte midagi ette võtta, kuigi viie aasta jooksul on toiduainete hinnad tõusnud 23%, koolitoidutoetus on aga suurenenud 4% ja selle eest enam korralikku lõunat pakkuda ei saa. Äkki pakute siis lahenduse, mida teha saab? Mida saab teha, et juba 1. jaanuarist oleks koolilõuna vähemalt hinnatõusu võrra kompenseeritud?

12:00 Kalle Muuli

Aitäh! Saab teha seda, et arutada selle summa kirjutamist riigieelarvesse.

12:00 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Märt Sults, palun!

12:00 Märt Sults

Aitäh, auväärt juhataja! Auväärt ettekandja! Hiljuti andsime valimisõiguse 16-aastastele noortele. Igati kihvt ja tark otsus. Aga nüüd äkki räägite sellest, kuidas te oma tulevastele valijatele, gümnasistidele, ütleme, 9., 10., 11. ja 12. klass, seletate, miks te neile ei anna lubatud tasuta koolitoitu või ei kompenseeri seda täielikult? Enne valimisi sai seda lubatud. Palun arutame seda asja, mitte ärme ütleme, et komisjon ei otsustanud ja komisjon ei arutanud!

12:01 Kalle Muuli

Aitäh! Kui asi sõltuks minust, siis ma kahtlemata seda tasuta koolitoitu annaksin. Aga me räägime Eesti riigist, valitsusest ja riigieelarvest. Selline oli kultuurikomisjoni otsus: teha ettepanek lükata see eelnõu esimesel lugemisel tagasi. See ei ole minu isiklik otsus.

12:01 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Andres Ammas, palun!

12:01 Andres Ammas

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetav ettekandja! Sa oled kirjutanud alla koalitsioonileppele ja tõenäoliselt tunned selle sisu paremini kui mina. Mis selles leppes koolilõunatoetuse kohta kirjas on? Kas see annab meile mingitki kindlust, et koalitsioon pakub tuleva aasta riigieelarve projektis tööpoolest välja koolilõunatoetuse tõusu mingil olulisel määral?

12:01 Kalle Muuli

Aitäh! Mina ei ole koalitsioonileppele alla kirjutanud. Ma ei tahaks siin ka koalitsiooni nimel rääkida, ma räägin kultuurikomisjoni nimel.

12:01 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Lauri Laasi, palun!

12:01 Lauri Laasi

Aitäh, austatud juhataja! Hea ettekandja! Kas teil on olemas ülevaade, kui suure osa koolilõuna hinnast maksab praegu kinni omavalitsus, kui suure osa riik ja kui suure osa lapsevanem? Milline on üldse nende kolme osapoole panus?

12:01 Kalle Muuli

Aitäh! Eks see olukord ole erinev. Omavalitsusi on Eestis palju, koole veel rohkem. Kõikide kohta üldistust esitama hakata on keeruline, aga ma vist ei eksi väga palju, kui ütlen, et pool summast tuleb omavalitsuselt ja pool riigilt.

12:01 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Mihhail Korb, palun!

12:01 Mihhail Korb

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Te ütlesite, et toetate seda, et koolitoit oleks riigi tasutud, ja teie arvates tuleb seda summat suurendada. Kas te riigieelarve tegemise käigus teete isiklikult ettepaneku tõsta koolilõunatoetust?

12:01 Kalle Muuli

Aitäh küsimuse eest! Mul on tõesti väga raske öelda, mida ma teen eeloleval sügisel või mingil muul tulevikus saabuval ajal, aga ma kindlasti kergitan selle küsimuse oma fraktsioonis. Mismoodi jõuavad küsimused ühte või teise komisjoni, ühe või teise seaduse parandustesse, seda on tõesti väga raske praegu ütelda. Eks see sõltub ka riigi rahakotist, millest mul praegu puudub ülevaade. Kui riigil raha ei ole, siis ei saa seda välja maksta, aga kui on, siis tuleb seda kindlasti teha.

12:01 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Siret Kotka ei viibi praegu saalis. Läheme edasi. Martin Repinski, palun!

12:01 Martin Repinski

Aitäh, austatud juhataja! Austatud Kalle Muuli! Erinevad struktuurid ja minu teada ka Eesti valitsus on Eestis propageerinud mahetoitu ja selle kasutamist. On olnud juttu, et ka koolid võiksid mahetoitu

kasutada. Me teame, et see on tervisele hea, kuid kahtlemata on mahetoit kallim. Kas valitsuse mahetoidu propageerimine on seotud reaalse plaaniga või on tegemist demagoogiaga? Kui praeguse ettepaneku elluviimiseks ei leita lisaraha, kuidas siis leida vahendeid kallimate lahenduste jaoks?

12:01 Kalle Muuli

Aitäh! Ma ei oska valitsuse plaanide kohta midagi ütelda. Kultuurikomisjonis sellist plaani ei arutatud ja seda küsimust kõne all ei olnud.

12:01 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Siret Kotka, palun!

12:01 Siret Kotka

Aitäh, austatud istungi juhataja! Hea ettekandja! Koolilõunatoetus on püsinud juba viis aastat ühel tasemel – 78 senti. Kui pikalt teie arvates võiks sama trend jätkuda ja kas koolilõunatoetust võib tabada sama saatus nagu lapsetoetust, mis oli kümme aastat muutmata?

12:01 Kalle Muuli

Sama trend võiks jätkuda selle aasta lõpuni, sest nii on riigieelarves kirjas. Kui tuleb uus riigieelarve, siis me arutame, kas seda toetust saaks tõsta.

12:01 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Külliki Kübarsepp, palun!

12:01 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea juhataja! Hea ettekandja! Kas komisjonis analüüsiti ka seda, et tegelikult oleks ennetustegevusena mõistlik pakkuda lastele kohalikku toitu? Kohaliku toidu pakkumine jääb suuresti vahendite nappuse ja, ma ütlesin, üsna totaka hankesüsteemi taha. Kas te olete arutanud kohaliku toidu pakkumist ja selleks vahendite eraldamist?

12:01 Kalle Muuli

Aitäh! Ei, komisjonis ei ole sellist asja arutatud.

12:01 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Viktor Vassiljev, palun!

12:01 Viktor Vassiljev

Aitäh! Hea kolleeg! Te olete ju kultuurikomisjonis IRL-i esindajana. Koolilaste toidu toetust, mis on viis aastat püsinud 78 senti peal, ei taha koalitsioon tõsta praegu ega ole tõstnud seda viie aasta jooksul. Mida üldse on Reformierakonna juhitud koalitsioonid viie aasta jooksul teinud? Nad on tõstnud kütuseaktsiisi kolm ja pool korda, mis suurendab kodukulusid. Ilmselt IRL-ile see meeldib, see on peaaegu et nende programmiline tegevus. Viie aasta jooksul on surutud läbi töövõimetoetuse seadus, mis muudab ebakindlaks saja tuhande inimese tuleviku. Kas see 78 senti on ajale jalgu jäänud või on see sihipärane tegevus? Vaatame, mis on koalitsiooni tegevuse tulemus. Palgavaesus, ohjeldamatu hinnatõus, väljaränne, Eesti laste tühi kõht. Mida teeb praegu sellises koalitsioonis teie arvates IRL?

12:01 Kalle Muuli

Aitäh! Minu arvates on IRL koalitsioonipartner, kes on sõlminud koalitsioonileppe ja osaleb Eesti riigi juhtimises.

12:01 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Mihhail Korb, palun!

12:01 Mihhail Korb

Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Mis võiks teie arvates olla summa, mille võrra võiks suurendada koolilõuna maksumuse kompenseerimist? Ma mõtlen ühe lõuna kohta. Loomulikult, kuna eeldatavasti te vastate, et nii palju kui eelarve lubab, siis täpsustan, et ma küsin teie isiklikku arvamust. Mitu protsenti see summa võiks tõusta?

12:01 Kalle Muuli

Aitäh! Ma ei ole kokandusspetsialist või kulinaar ega oska sellist summat teile nimetada. Minu arvamus, et see summa on liiga väike, tuleneb puhtalt sellest, et see on viis aastat püsinud ühesugune. Selle aja jooksul on olnud hinnatõus ja vähemalt selle võrra peaks see summa kindlasti suurem olema. Aga seda, kas see peaks veel suurem olema ja milline see lõplik summa on, ei oska ma teile ütelda. Ma arvan, et eelnõus pakutud 1 euro alammäärana võiks olla täiesti realistlik summa.

12:01 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jüri Ratas, palun!

12:01 Jüri Ratas

Aitäh, austatud juhataja! Hea ettekandja! Kas komisjonis tõstatus ka teema, et Keskerakonna fraktsiooni eelnõus pakutud 1 euro on liiga väike summa, selle eest ei saa tasuta koolilõunat ja seda summat võiks suurendada? Kas ka selline suund või tendents komisjonis kõne alla tuli?

12:01 Kalle Muuli

Aitäh! Sellest oli põgusalt juttu, seda seisukohta tutvustas eelnõu algataja nimel komisjoni liige Mailis Reps. Aga pikemalt sellel teemal arutelu ega juttu ei sünninud.

12:01 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Valeri Korb, palun!

12:01 Valeri Korb

Aitäh! Lugupeetud kolleeg! Ma saan aru, et te olete täna siin kultuurikomisjoni esindajana, aga ma tahan küsida teie arvamust. Kas meie riigieelarve on nii vaene ja väike, et me ei saa pakkuda oma lastele head lõunat?

12:02 Kalle Muuli

Aitäh! Eesti riik kindlasti ei ole nii vaene, et ta ei saaks oma lastele koolis normaalset süüa pakkuda. Mul on väga raske ütelda, miks seda varem ei ole tehtud, aga ma usun, et see koosseis võiks selle asja ette võtta ja ära teha. Riigieelarve saatus ja kuluartiklid sõltuvad meist endist. See nääklemine koolitoidu üle ja poliitilise profiidi lõikamine kord ühelt, kord teiselt poolt (praegu tegeleb siin sellega opositsioon) – minu meelest võiks meil täiskasvanud inimestena olla häbi oma laste ees.

12:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Jüri Ratas, palun!

12:02 Jüri Ratas

Aitäh, austatud juhataja! Hea ettekandja! Mul on jäänud mulje, et praegune võimuliit peab hästi oluliseks diskussiooni kodanikuühiskonnaga ja ühiskonnas laiemalt, mis on kindlasti kiiduväärt. Ma loodan, et mulle on õige mulje jäänud. Ma eeldan, et te kutsusite komisjoni ka omavalitsusliitude esindajad, nii linnade liidu kui ka maaomavalitsuste liidu esindajad, kuna omavalitsused on väga tugevalt koolilõuna ja haridussüsteemiga seotud. Mis oli nende arvamus komisjonis? Mis sisendi nemad andsid? Ma pean silmas omavalitsusliite.

12:02 Kalle Muuli

Aitäh! Ma tegelikult vist korra juba vastasin sellele küsimusele, aga ma vastan siis veel. Ainsa külalisena oli komisjoni istungil haridusministeeriumi jurist Indrek Kilk. Omavalitsusliitude esindajaid kohal ei olnud. Ma praegu ei oska vastata, kas neid ei kutsutud või nad ei tulnud.

12:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Rein Ratas, palun!

12:02 Rein Ratas

Aitüma, härra juhataja! Hea Kalle Muuli! Öelge, palun, kas te kultuurikomisjoni istungil seda küsimust arutades ütlesite selgelt välja oma väga hinnatava seisukoha, nagu te tegite siin, et koolilõuna maksumuse kompenseerimine riigi poolt on liiga väike ja seda tuleb kindlasti suurendada, kui mitte enne, siis alates järgmisest aastast. Olen rääkinud.

12:02 Kalle Muuli

Aitäh! Me arutasime seda küsimust väga pikalt oma fraktsioonis, Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioonis, ja me kujundasime oma seisukoha eelnõu kohta seal. Kuna ma ei pea õigeks kirjutada see summa põhikooli- ja gümnaasiumiseadusesse ega kutseõppeasutuse seadusesse, ma ei pea seda seadusmuudatust heaks ega õigeks ja pooldan selle tagasilükkamist, siis ei teinud ma ka komisjonis mingeid muid avaldusi. Ma olen läbi lugenud kümneid lehekülgi selle arutelu kajastusi, mida on Riigikogu kultuurikomisjonis ja saalis peetud eelnevate koosseisude jooksul. Sealt saab päris põhjaliku ja ammendava ülevaate kõikidest aspektidest, mis selle eelnõuga kaasnevad, sest sisuliselt on need ka varem olnud täpselt samas sõnastuses ja täpselt samal kujul arutelul. Nii et mina ei vajanud komisjonis mingit põhjalikumat arutelu sel teemal, kuna kõik on minu meelest juba ammu selge ja läbi arutatud.

12:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Mailis Reps, palun!

12:02 Mailis Reps

Aitäh, lugupeetud juhataja! Hea komisjoni ettekandja! Igas Riigikogus tekib mingi uus praktika ja pretsedent. Eelmises Riigikogus nägime üsna mitmeid huvitavaid tendentse, mida võib üheselt nimetada nii, et Riigikogu muutus aina rohkem kummitempliks. Sellele Riigikogule on väga suured ootused – peaaegu 60% Riigikogust on muutunud, ka teie olete siin uus –, loodetakse rohkem diskussiooni. Me oleme nüüd olukorras, kus kultuurikomisjon kas kogemata või meelega ei anna algatajale sõna, arutelu kultuurikomisjonis ei toimu. Teie juhtivmenetlejana, kes on kultuurikomisjonis vastutav selle valdkonna eest, tulete siia saali ja ütlete silmagi pilgutamata vastuseks kõigile sisulistele küsimustele, et teil ei ole koalitsiooni ega valitsuse nimel midagi lisada, sest kultuurikomisjonis arutelu ei toimunud, kuigi te olete juhtivmenetleja ja teie ülesanne oli seista selle eest, et arutelu oleks toimunud.

12:02 Kalle Muuli

Aitäh! Kui ma väga täpne olen, siis pean ütlema, et komisjoni esimees siiski pakkus teile sõna, ehkki hilinemisega ja mitte õigel ajal. Selline pakkumine oli ja, kui ma õigesti mäletan, te selle peale ise ütlesite, et enam pole sõna vaja. Minu arvates – ja ma leian, et ka teiste kultuurikomisjoni liikmete arvates, kuna nad ei tõstatanud küsimusi – oli see arutelu täiesti ammendav. Need argumendid, mis esile toodi, olid piisavad ja ma pean neid ka isiklikult täiesti õigeks. Vähemalt osa neist kattus minu isikliku arvamusega juba enne, kui neid kultuurikomisjonis esitati. Nii et ma ei leia, et selles osas jäi midagi kuidagi puudu või arutamata. Kõikidel kultuurikomisjoni liikmetel oli võimalik oma arvamust avaldada, küsimusi esitada, sõna saada. Kedagi ei takistatud. Tõsi, teile kui ettekandjale juhataja ilmselt unustas sõna anda, kuid ta palus vabandust ja pakkus teile sõna hiljem.

12:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Marika Tuus-Laul, palun!

12:02 Marika Tuus-Laul

Aitäh! Hea esineja! Väga tore, et te ütlesite, et meie lapsed on väärt paremat lõunat kui see, mis praegu on, ja me võiksime selle muudatuse ära teha veel selle koosseisu jooksul. Praegu on eelnõu laual. Teeme ära! Aga miks te siis eelnõu vastu hääletasite? Kas te stenogrammi jaoks nimetaksite, kes veel selle vastu hääletasid?

12:02 Kalle Muuli

Aitäh! Tegelikult ma korra juba vastasin sellele küsimusele. Ma olen selle eelnõu vastu, sest ma arvan, et seda summat ei peaks kirjutama põhikooli- ja gümnaasiumiseadusesse ega ka mitte kutseõppeasutuse seadusesse. Need seadused ei ole kohad, kus määrata kindlaks konkreetse toetuse ehk koolilõunatoetuse suurust. Kas või juba sellepärast, et juhul, kui toiduainete hinnad muutuvad, siis me peaksime järgmisel aastal hakkama seadust uuesti menetlema ja uusi summasid sinna sisse kirjutama. Aga ka sellepärast, et riigieelarvet ei saa teha nii, et me kirjutame eri seadustesse tohtu hulga kuluartikleid sisse ja sügisel siis valitsus võtab kalkulaatori, lööb arvud kokku ja vaatab, kust ta nendele kulutustele hakkab katteallikaid leidma ja kas üldse leiab. See on põhjus, miks ma ei pea ega pidanud õigeks seda seaduseelnõu toetada ja arvan, et see tuleks tagasi lükata. Hääled jagunesid nii: 6 poolt ja 5 vastu. Opositsioon oli ühtne ja koalitsioon oli ühtne, poolt hääletasid koalitsiooni liikmed ja vastu opositsiooni liikmed.

12:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Siret Kotka, palun!

12:02 Siret Kotka

Aitäh, austatud istungi juhataja! Hea ettekandja! Te olete öelnud, et te ei lähe oma südametunnistusega vastuollu ja olete alati olnud selle poolt, et diskussiooni oleks rohkem. Kui aga täna see seaduseelnõu välja hääletatakse, siis diskussioon sellega ju lõpeb. Kuidas te kavatsete täna siin Riigikogu saalis hääletada?

12:02 Kalle Muuli

Aitäh! Ma hääletan nii, nagu ma kultuurikomisjoniski hääletasin: ma hääletan selle seaduseelnõu tagasilükkamise poolt. Aga ma arvan, et diskussioon sellega kindlasti ei lõpe, nii nagu see ei ole kümme aastat lõppenud. Vastupidi, ma loodan, et diskussioon läheb edasi ja see läheb edasi riigieelarve arutamise ajal.

12:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Mailis Reps, palun!

12:02 Mailis Reps

Aitäh, lugupeetud juhataja! Hea komisjoni ettekandja! Te väitsite siin, et kuna te olete tutvunud varasemate stenogrammidega, siis olete juhtivmenetlejana saanud teemast piisava ülevaate. Kas te juhtivmenetlejana kultuurikomisjonis olite samuti arvamusel, et meil ei ole vaja arutada seda teemat sisuliselt, sest teie olete juba stenogramme lugenud? Kas see on ka põhjus, miks te teistele huvilistele täna valitsuse esindajate seisukohti ja ka arutelu näiteks koalitsioonis nii lühidalt olete tutvustanud? Teised tahavad ju ka stenogramme lugeda. Kuidas te üleüldiselt olete rahul menetluse käiguga 7. mail kultuurikomisjonis, kui meil oli neli päevakorrapunkti, millest kolm olid üsna sisulised ning neljas oligi seesama põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse eelnõu arutelu, aga istung kestis kokku täpselt 35 minutit?

12:02 Kalle Muuli

Aitäh! Minu arvates oli see arutelu täiesti piisav. Ma korra vist juba ütlesin seda. Selles mõttes mul komisjoni tööle kindlasti pretensioone ei ole. Ma eeldan, et ka teistel liikmetel ei ole, sest kõikidel oli võimalus komisjoni istungil vabalt sõna võtta, oma arvamust avaldada ja debatti pidada. Kui kellelgi jäi sellest arutelust väheks, siis võimalust osaleda talt ära ei võetud. Nii et minu arvates oli see arutelu, mis komisjonis toimus, ammendav ja piisav.

12:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Martin Repinski, palun!

12:02 Martin Repinski

Aitäh, austatud juhataja! Austatud Kalle Muuli! Saan aru, et paljusid küsimusi ei arutatud komisjonis läbi. Mul on aga palve, et tulevikus, kui te hakkate arutama koolilõuna teemat, te arutaksite läbi ka kohalike toidutootjate küsimuse. Kuidas teie hinnangul Keskerakonna ettepanek mõjutab kohalikke toidutootjaid?

12:02 Kalle Muuli

Aitäh! Ma ei oska kultuurikomisjoni liikmena tõesti midagi arvata selle eelnõu või otsuste mõjust toidutootmisele. Olen tegelnud siiski haridus- ja kultuuriasjadega. Toidutootmine jääb minust liiga kaugele, et hakata siin puldis midagi improviseerima.

12:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Valeri Korb, palun!

12:02 Valeri Korb

Aitäh! Hea kolleeg! Ütlesite, et seda summat, millest täna on jutt, ei saa kirjutada põhikooli- ja gümnaasiumiseadusesse ega kutseõppeasutuse seadusesse. Kas on lootust, et sügisel eelarveseaduses me näeme seda arvu, millest täna jutt käib?

12:02 Kalle Muuli

Aitäh! Minul on küll lootus, jah!

12:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Vladimir Velman, palun!

12:02 Vladimir Velman

Suur tänu, lugupeetud juhataja! Lugupeetud komisjoni ettekandja! Täna on märkimisväärne päev, sest Riigikogu laudadele on ilmunud seaduseelnõu numbriga 1. Selle seaduseelnõu on esitanud opositsioonierakond. Kas see, et komisjon teeb ettepaneku see eelnõu tagasi lükata, tähendab, et meil jätkub see kummitempli reegel ja kõiki ettepanekuid, mis tulevad opositsioonilt, hakataksegi edaspidi tagasi lükkama?

12:02 Kalle Muuli

Aitäh! Ma saan rääkida küll ainult sellest seaduseelnõust, ma ei tea, mis tulevastega saab. Vaevalt nad kõik ka kultuurikomisjonist tulevad. Kui Riigikogu liikmed siin saalis hääletavad oma südametunnistuse järgi kas selle seaduseelnõu poolt või vastu, siis mina küll neid inimesi kummitempliteks ei nimetaks.

12:02 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Vladimir Velman, palun!

12:02 Vladimir Velman

Suur tänu! Hea ettekandja! Ma jätkan sealt, kus te lõpetasite. Te rääkisite südametunnistuse järgi hääletamisest. Ma saan aru, et teie oma südametunnistuse järgi täna hääletada ei saa. Kas on nii?

12:03 Kalle Muuli

Aitäh! See ei ole nii. Mina hääletan oma südametunnistuse järgi.

12:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh, austatud ettekandja! Teile rohkem küsimusi ei ole. Ma näen, et fraktsioonidel on soov pidada läbirääkimisi. Palun, Andres Ammas Eesti Vabaerakonna nimel!

12:03 Andres Ammas

Austatud juhataja! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Ma tahan jätkata mõtet, mida alustas kolleeg Jaak Aaviksoo ühe väikese repliigiga tänases mõttevahetuses. Kogu tänane diskussioon on efektne näide selle kohta, kui palju kahju teeb ühe olulise küsimuse arutamisele selle küsimuse liigne politiseeritus. Tõsi, Eesti riik toetas õpilaste koolilõunat ka juba enne 2006. aastat, aga küsimus on viimased kümme aastat politiseeritud olnud "tänu" Keskerakonnale.

Aastal 2006 töötasin ma koolijuhina. Haridusministeeriumi juhtis tollal Keskerakonna esindaja. Ausalt öeldes, ega tollest perioodist peale selle lõputu koolilõunateema nämmutamise ja enesekiituse sellel teemal otsuste tegemise eest midagi õieti meenuki. Õnneks tegelesid järgmised haridusministrid rohkem hariduse sisu küsimustega, kuni astus ametisse Taavi Rõivase esimene valitsus ja mullu märtsis võeti jälle teemaks tasuta koolilõuna, seekord siis gümnasistidele. Olles aus tollase haridusministri vastu, ütlen, et paar päeva pärast ametisse nimetamist andis ta Õpetajate Lehele intervjuu, kus ta ütles selgelt, et gümnasistidele tasuta koolilõuna võimaldamiseks loodab ta kohalike omavalitsuste toetusele. Aga tema koalitsioonikaaslased, nii sotsiaaldemokraatide seast kui ka Reformierakonnast, tarvitasid ikka rõõmsalt edasi väljendit "tasuta koolilõuna gümnasistidele", kuna see kõlas ju niivõrd hästi ja potentsiaalsetele valijatele ahvatlevalt. Sellest kiusatusest oli keeruline loobuda, isegi kui teati, et see väljend ei ole täpne. Tegemist oli ikka ja taas gümnasistidele mõeldud koolilõunatoetusega ja suur osa vajaminevast summast jäi kohalike omavalitsuste kanda. Paljusid omavalitsusjuhte riivas pisut ka ministri otsus, et riigigümnaasiumide õpilaste tarvis tasus koolilõunatoetuse täiel määral riik, aga omavalitsuste kanda jäi märkimisväärne osa summast nende juhitud koolides. Nüüd ongi kujunenud selline keeruline süsteem koolilõuna eest tasumisel, mida päris vaimukalt kirjeldas tänavu jaanuaris üks päevaleht oma juhtkirjas: koolilõunaprae liha eest maksab riik, kartulite eest kohalik omavalitsus ja salati eest lapsevanem. Kas see süsteem peab nii keeruline olema või oleks Eesti riigile siiski jõukohane koolilõuna eest tasuda? Mulle tegi täna rõõmu kaasettekandja Kalle Muuli öeldu, et tema arvates on Eesti riigile jõukohane ja ka paslik koolilõuna eest täiel määral tasuda.

Nüüd on küsimus, kas seda probleemi tuleks tõesti lahendada arutlusel oleva eelnõu abil või tuleks loota riigieelarve menetlemisele. See on päris raske otsus. Ka mulle tundub, et eelnõu algatajate valitud viis ei ole just kõige parem tee. Ent tunnistan ausalt, et minul puudub vähimgi usk koalitsiooni tahtesse seda küsimust riigieelarve kaudu lahendada. Seepärast ei taha mina ega minu mõttekaaslased kuidagi seda eelnõu menetlusest välja hääletada. Kalle Muuli sõnad, et tema ei ole koalitsioonileppele alla kirjutanud, annavad ju lootust, et mõistlikel ja arukatel parandusettepanekutel võiks sügisesel eelarvearutelul olla väga palju toetajaid. Õieti tekitas tema öeldu minus patuse küsimuse, kas selles saalis koalitsioonil üldse enamuse toetust on, kui Riigikogu asendusliikmed ei ole koalitsioonileppele alla kirjutanud. Aitäh!

12:03 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Märt Sults Keskerakonna fraktsiooni nimel. Palun!

12:03 Märt Sults

Austatud juhataja! Kolleegid! Aitäh eelkõnelejale! Ma olen 30 aastat olnud õpetaja, nendest 20 aastat olin koolijuht. Koolitoit ei ole poliitiline teema. Kui inimesel on kõht tühi, siis ei saa ta õppida. Kui inimesel on kõht tühi, siis mõtleb ta välja kõiksugu lollusi. Kui minule öeldakse, et saad tasuta, siis tasuta on minu meelest tasuta. Sa pehmendasid ütlust, et Reformierakonna esimees, praegune peaminister, ütles niimoodi, et osa tuleb kinni maksta kohalikust eelarvest. Ühtegi omavalitsust ei olnud hoiatatud, et tuleb kompenseerida tasuta koolitoitu. Tartu kompenseeris ja komposteeris otse loomulikult kohe selle otsuse, mis riik tegi. Tartu ütles kohe ei. Tartus on teie valitsus, Reformierakonna valitsus, nii et ärge Tallinna peale näpuga näidake.

See, mis kultuurikomisjonis toimus, oli absoluutselt lubamatu, kui ei antud sõna eelnõu esitajale. Mina koolijuhina olen harjunud, et ükskõik mis otsused või arutelud on, ükskõik kui rumal mõni ettepanek mulle tundub, see tasub arutamist ja lõpuni rääkimist, sest pärast võib selguda, et on väga hea ettepanek. Siin tehti lihtsalt kääridega lõige ja oligi kogu jutt. Ei saanud sõna ei spetsialistid, esitaja, praktikud – mitte keegi. Minule kui 54-aastasele kutile, kes on elanud üle kuldsed 1990. aastad, tuli meelde vana hea aeg: batka tuli, batka ütles ja ülejäänud seltsimehed hüppasid. Nii see asi ei käi. Mina tulin Riigikokku tööd tegema. Laske mul tööd teha! Aitäh!

12:58 Aseesimees Helir-Valdor Seeder

Aitäh! Rohkem fraktsioonidel läbirääkimiste soovi ei ole. Kas protseduuriline küsimus, Martin Repinski? Rohkem ei ole fraktsioonidel sõnavõtusoove. Juhtivkomisjon on teinud ettepaneku eelnõu 1 esimesel lugemisel tagasi lükata. Läheme hääletusprotseduuri juurde.

Head kolleegid, panen hääletusele juhtivkomisjoni ettepaneku eelnõu 1 esimesel lugemisel tagasi lükata. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Poolt 41 ja vastu 31 rahvasaadikut, erapooletuid ei ole. Eelnõu on esimesel lugemisel tagasi lükatud ja langeb menetlusest välja.

Tänane päevakord on ammendatud. Aitäh, kolleegid! Kohtume homme.

Istungi lõpp kell 12.01.